

BAYINDIRLIK İŞLERİ GENEL ŞARTNAMESİ

29. 8 .1984 tarih, 84 /8520 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki olarak; 9.10.1984 tarih, 18540 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başbakanlık Basımevi -1984, Ankara

BÖLÜM: I - GENEL

MADDE 1- AMAÇ

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun (8.) maddesine dayanılarak hazırlanmış olan bu Genel Şartname, iş sahibi İdareler tarafından kanunda yazılı usullerden biri ile yaptırılan ve tanımları aynı kanunun (4). maddesinde yapılmış olan her türlü yapım ve hizmet işlerinin yürütülmesinde uygulanacak genel esasları tespit eder.

MADDE 2 - KAPSAM

Bu Genel Şartname, Genel Bütçeye dahil dairelerle Katma Bütçeli İdarelerin, Özel İdareler ve Belediyelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca taahhüde bağladıkları yapım ve hizmet işlerini kapsar.

Keşif bedeli veya tahmin edilen bedeli 10 milyon TL.' sına kadar olan her türlü yapım ve hizmet işlerinde bu şartnamenin uygulanması zorunlu değildir. Keşif bedeli veya tahmin edilen bedeli 10 milyon TL.' sından 40 milyon TL.' sına kadar olan işlerde ise bu şartnamenin (5), (9), (10), (15) ve (16), maddeleri ile (33). maddenin çalışma şartları ile ilgili son iki fıkrası, işin gereğine göre İdareleri tarafından değiştirilerek uygulanabilir veya tümüyle uygulanmayabilir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının birbirlerine yaptıracakları yapım ve hizmet işlerinde bu şartnamenin hangi hükümlerinin uygulanacağı aralarında kararlaştırılır.

1984 yılı fiyatları ile tespit edilmiş olan bu parasal sınırlar, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca yayımlanan karne katsayılarına göre her yıl yeniden tespit edilir.

MADDE 3 - TANIMLAR

Bu Genel Şartnamenin uygulanmasında, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun (4). maddesinde tanımları yapılan deyimlerden başka :

İş : Müteahhide ihale edilen her türlü yapım ve hizmet işlerini,

Kontrol teşkilatı : İdare tarafından, işlerin kontrol ve denetimi için görevlendirilecek bir memur veya bir heyeti ve/veya İdare dışından bu işleri yapmak üzere görevlendirilecek gerçek veya tüzel kişi veya kişileri,

Müteahhit vekili : Sözleşme konusu işle ilgili olarak müteahhidi temsil eden, o iş için müteahhitten noterce düzenlenmiş bir vekâletname ile tam yetki almış ve İdarece kabul edilmiş olan kişiyi,

İşyeri : Yapım ve hizmet işlerinde işin meydana getirildiği yerler ile iş süresince geçici veya sürekli olarak kullanılan bina, arazi, arsa, malzeme ocaklarını vb. yerleri.

BÖLÜM: II - İŞ YERLERİ

MADDE 4 - İŞ YERLERİNİN MÜTEAHHİDE TESLİMİ

Sözleşmenin imzasından sonra müteahhidin sözleşmede yazılı süreler içinde işe başlayabilmesi için, kontrol teşkilatı tarafından, eksiz kazıkları, someler, röperler vb, zemin üzerinde müteahhide kontrol edilerek teslim edilir ve bu hususta iki taraf arasında ortak bir tutanak düzenlenir.

Müteahhit, kendisine teslim edilen bu kazık ve röperleri işin sonuna kadar korumak ve toprak işlerine ait eksen kazıklarını da, bu işler bittikten sonra boy kesite göre tekrar yerlerine çakmak zorundadır.

İdare, işin yapılacağı yerleri, sözleşme veya eklerinde aksi yazılı olmadıkça, iş için gerekli tesislerin kurulmasında ihtiyaç duyulan sahalara ile hizmet yollarının geçeceği yerleri, her türlü toprak işlerine ait olup sözleşme veya eklerinde belirlenmiş veya sonradan İdarece tespit edilmiş olan ariyet ve depo yerlerini, müteahhide bedelsiz olarak teslim eder.

Doğrudan doğruya iş için gerekli olması nedeniyle, el konacak taşınmaz malların kamulaştırılmasına veya geçici işgaline ilişkin harita, plan, cetveller ve diğer bütün işlemler, sözleşmede aksi yazılı olmadığı takdirde, İdarece yapılır ve kamulaştırılacak veya geçici olarak el konacak yerler, işlemler tamamlandıkça iş programına uygun olarak kısım kısım müteahhide teslim edilir.

Hizmet işlerinde, işyerlerinin müteahhide teslimi, işlerin özelliklerine göre sözleşme veya eklerinde belirtilen esaslara göre yapılır.

İşlerin yapılacağı yerlerin müteahhide tesliminde gecikme olması halinde bu gecikme işin bir kısmının veya hepsinin zamanında bitirilmesini etkilerse sözleşmede belirlenmiş olan iş süresi, işin bir kısmı veya hepsi için gereği kadar uzatılır. Müteahhit bunun dışında hiç bir istekte bulunamaz.

Müteahhide teslim edilmiş olan işyerlerinde değişiklik yapılması gerektiğinde, iş başına getirilmiş olan malzeme, araç ve makinelerin yeni iş yerine taşınması giderleri ile eski iş yerinde (kurulmuş ise) şantiye bina ve tesislerinin yeni iş yerine taşınma ve kurulma giderleri ayrıca müteahhide ödenir. Bu durumda da iş süresi, işin bir kısmı veya hepsi için gereği kadar uzatılır.

MADDE 5 - MÜTEAHHİDİN KENDİ İHTİYACI İÇİN KULLANACAĞI YERLER

Müteahhide ait malzeme ve araç ambarları ile işçi barakaları gibi kendi ihtiyacı olan tesisler için kullanacağı yerlerin İdare tarafından müteahhide, ücretsiz olarak verileceği sözleşme veya eklerinde yazılı olduğu takdirde, müteahhit ihtiyaç duyduğu bu yerlere ait harita, plan ve cetvelleri zamanında İdareye vermek ve bu yerlerin sahipleri ile komşu yerler sahiplerine en az zarar verecek şekilde yer seçimi yapmak zorundadır. Bununla birlikte İdare, gerekli gördüğü takdirde, müteahhidin kullanacağı en uygun yeri kendisi seçip ayırarak müteahhide gösterebilir. Bu durumda Müteahhit, İdarenin gösterdiğinden başka yerleri ancak sahipleri ile anlaşmak şartı ile kullanabilir.

Bu gibi yerlerin ücretsiz olarak verilmesi sözleşme veya eklerinde yazılı değilse, el koymadan dolayı bütün giderler müteahhide ait olacaktır. Ancak bu yerlerin geçici işgali, resmi işlemleri gerektirdiği takdirde bu işlemler (geçici işgale ilişkin harita, plan ve cetveller müteahhit tarafından hazırlanmak şartı ile) İdare tarafından yapılarak tamamlanır.

Devlete ait boş sahaların kullanılması halinde hiç bir ücret ödenmez.

MADDE 6 - MALZEME OCAKLARI

Müteahhit kamuya ait arazi ve sahalardaki ocakları, hiç bir şekilde ücret ödemek zorunda olmaksızın, bu iş için geçici olarak kullanır. Ocakların izin belgesinin (ruhsat) alınması İdareye ait olup bunlar izin belgesi alınmış olarak müteahhide teslim edilir.

Sahipli arazi ve sahalarda ocak açılması ve bu ocakların kullanılması giderleri (kamulaştırma ve/veya geçici işgal giderleri bunun dışındadır) sözleşme veya eklerinde aksi yazılı olmadığı takdirde müteahhide aittir.

Sözleşme veya eklerinde başka hükümler bulunmadığı takdirde, izin belgesine (ruhsata) bağlı sahipli ocaklardan İdarenin zorunlu gördüğü ve uygun bulunduğu hallerde malzeme alınması

gerektiğinde, ocak sahiplerine malzemenin birim miktarı için ödenecek bedel ile aynı şartlar çerçevesinde hesaplanmış malzeme birim fiyatı arasındaki fark İdareye aittir.

Ocak yerlerinin işgali için bazı işlemler gerekli ise (işgal giderleri ister müteahhide ister İdareye ait olsun) bu işlemlerde ihtiyaç duyulan plan ve cetvellerle diğer belgeler müteahhit tarafından hazırlanır, ancak işlemleri (sözleşme veya eklerinde aksi yazılı değilse) İdare yürütür.

Resmi işlemlerin yapılması gereken durumlarda, müteahhidin işi geciktirmeyecek şekilde zamanında İdareye başvurması gereklidir.

Ocak yeri teslimi yapılmamış ocaklarda, Müteahhit tarafından yapılacak çalışmalardan dolayı meydana gelebilecek bütün hasar ve zararlar ile bunların bedelleri müteahhide ait olur.

MADDE 7 - İŞ VE İŞYERLERİNİN KORUNMASI VE SİGORTALANMASI

Yapım ve hizmet ile ilgili işyerlerinde her türlü araç, malzeme ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar vb. ile, (43). madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile kesin kabul tarihine kadar, sözleşme konusu yapım ve hizmet işinin korunmasından Müteahhit sorumludur.

Bu nedenle Müteahhit, sözleşme veya eklerinde aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler vb. ile yapılan işin bütün kısımlarını, özellik ve niteliklerine göre, deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın, hırsızlık, vb. tehlikelerden İdarece gerekli görülenlere karşı (all risk) sigorta ettirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün teminat süresi içinde devam edip etmeyeceği veya ne ölçüde devam edeceği (43). madde hükümleri de gözönünde tutularak Sözleşme veya eklerinde belirtilir.

Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için yıllık fiyat farkları ile birlikte hakediş tutarları; tesis, makine, araç, taşıt vb. için piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir.

Müteahhidin sözleşme ile üstlendiği sorumluluk ve yükümlülükler söz konusu (all risk) sigortalarla sınırlanmamıştır. İnşaat sigorta poliçelerinin genel şartlarının <<Teminat dışında kalan haller>> maddesinde de belirlenen, müteahhidin kusurlu olduğu hallerde; kusur nedeniyle sigortanın ödemediği bedeller için Müteahhit İdareden bir istekte bulunamaz.

Söz konusu sigortalara ilişkin poliçeleri Müteahhit, geçici hakediş raporlarının düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce İdareye vermek zorundadır. Aksi halde hakediş tutarı ödenmez.

Sözleşmenin bozulması veya tasfiye halinde bu sigortalar, iş yeni müteahhide ihale edilinceye kadar devam ettirilir ve bu süreye ilişkin sigorta giderleri ilk müteahhide ait olur. Ancak bu süre, bozma veya tasfiye tarihinden başlamak üzere üç ayı geçemez.

Şehir ve kasaba sınırları dışındaki iş yerlerinde güvenlik ve düzenin sağlanması için İdare tarafından verilen talimata Müteahhit uymak zorundadır.

Müteahhit, işin devamı süresince işyerinde yapılacak çalışmalar nedeniyle, işçilerle çevre halkının kazaya uğramalarını, zarar görmelerini ve işlerde hasar ve zarar meydana gelmesini önleyici her türlü güvenlik önlemini almak zorundadır. İş sahasında veya çevresindeki bölgede, yeterli güvenlik önleminin alınmaması nedeniyle doğabilecek hasar ve zararın ödenmesinden Müteahhit sorumludur. Müteahhit, kazaların, zarar ve kayıpların meydana gelmesini önlemek amacı ile gereken bütün önlemleri almak ve kontrol teşkilatı tarafından, kaza, zarar ve kayıp ihtimallerini azaltmak için verilecek talimatın hepsine uymak zorundadır. Ayrıca müteahhit, işyerinde kullanılan araç, gereç ve makinelerle patlayıcı maddelerin neden olabileceği kazalardan korunma usullerini ve önlemlerini çalışanlara öğretmek zorundadır.

Bütün önlemlere rağmen müteahhidin yaptığı işlerden dolayı üçüncü şahısların kendilerine veya mallarına zarar verilmesi ihtimaline karşı da Müteahhit, zarara uğraması ihtimali olan malların bedelini karşılayacak miktarda sigorta yaptıracaktır.

Bu konularda gerek kontrol teşkilatı tarafından istenen ve gerekse müteahhidin kendi arzusu ile uyguladığı güvenlik ve koruma önlemlerine ilişkin giderlerin tümü müteahhide aittir.

MADDE 8- İŞYERLERİNİN TEMİZLENMESİ VE TESİSLERİN KALDIRILMASI

Müteahhit tarafından işin sonunda işyerleri her türlü ihzarattan ve çalışma artıklarından temizlenir.

Bundan başka müteahhit tarafından kendi ihtiyaçları için yapılmış olan baraka, ambar, garaj, atölye vb. tesisler, işin sonunda müteahhit tarafından sökülür ve götürülür, bu işler için kendisine hiç bir bedel ödenmez. Müteahhidin yükümlülüğü olan bu işlerin yapılmaması veya eksik yapılması halinde İdarenin takdir edeceği bir bedel müteahhidin hakedişinden, hakedişi kalmamışsa teminatından kesilir.

Müteahhidin işyerlerinde kendi ihtiyacı için yaptırdığı bina ve barakalar ile diğer tesislerden, İdare gerekli gördüklerini işin sonunda satınalmak isterse müteahhit bunları, asıl durumlarını bozmaksızın, sözleşmesinde ayrıca hüküm yoksa, bu şartnamede belirtilen esaslara göre satmak zorundadır. Bunlar, için geçici kabul tarihindeki uygulama yılı birim fiyat ve rayiçleri ile değerlendirilerek bulunacak bedel üzerinden, yıpranma ve amortisman payları, işçilik ve malzemedeki nitelik farkları da dikkate alınmak suretiyle, ihale indirimi uygulanmaksızın satın alınabilir. Birim fiyat ve rayiç bulunmayan durumlarda (20). madde hükümlerine göre kararlaştırılacak fiyatlarla bedel hesaplanır.

BÖLÜM : III - PROJELER

MADDE 9 - PROJELERİN MÜTEAHHİDE TESLİMİ

Sözleşme konusu işlerin projeleri sözleşme eki diğer şartname ve teknik belgelerle birlikte, sözleşmenin imzalanması sırasında müteahhide verilir. Sözleşmeye göre müteahhit tarafından uygulama projelerinin hazırlanması söz konusu olduğu takdirde, İdare tarafından müteahhide avan projeler veya avan proje niteliğindeki projeler verilir. Özelliği bulunan bazı hizmet ihalelerinde avan proje yerine harita, plankote vb. teknik belgelerin müteahhide verilmesi yeterli olabilir. İşin yürütülmesi sırasında İdarece verilmesi gerekebilecek uygulama ve detay projeleri, işi aksatmamak üzere iş programı uyarınca gerekli oldukları zamanlarda, ikişer takım olarak bir yazı ekinde müteahhide teslim edilir.

MADDE 10 - PROJELERİN HAZIRLANMASI

Projelerin müteahhit tarafından hazırlanmasında ve kesin şeklini almasında aşağıda belirlenen esaslara uyulur.

Müteahhidin yapacağı projeler, hesaplar vb. sözleşme veya eklerinde belirlenen şartlara, İdare tarafından kendisine verilecek avan projeler, talimat, esas ve tiplere, teknik ve sanat kurallarına uygun olarak bir uzman tarafından iş programını aksatmayacak şekilde hazırlanacak ve uygulamada gerekli görülecek tüm ölçüleri ve ayrıntıları kapsayacaktır.

Müteahhit, projelerin hazırlanması sırasında, değişik çözüm şekillerinin bulunması halinde bunlar arasından karşılaştırma suretiyle seçim yapılabilmesini sağlamak üzere değişik çözüm şekillerini kapsayan projeleri ve bunlara ilişkin hesaplarla ilgili gerekli bilgi ve raporları hazırlayıp İdareye verir.

Projeler, İdare tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.

İdarece, müteahhit tarafından verilen projelerde değişiklik yapılması gerekli görüldüğü ve/veya verilen bilgiler yeterli görülmediği takdirde, projelerde ve ilgili raporlarda istenen değişikliklerin yapılması ve /veya eksik bilgilerin tamamlanması için projeler, istenilenlere uygun şekle getirilmek üzere, müteahhide geri verilir. İdare, isterse projeler üzerinde kendisi de değişiklik yapabilir.

İdarece verilen ve/veya müteahhit tarafından hazırlanan projelere göre ayrıca sondaj ve zemin etüdü yapılması söz konusu olduğu takdirde, sözleşme ve eklerinde aksine bir hüküm yoksa, gerekli sondaj ve etütler, bedeli İdarece ödenmek üzere, müteahhit tarafından yapılır. Gerekli olduğu halde sondaj ve zemin etütleri yapılmadan hazırlanmış olan veya yapılmış sondaj ve zemin etütleri yeterli görülmeyen projeler, bu eksiklikler giderilmedikçe İdare tarafından incelenip onaylanmaz.

Sözleşme veya eklerinde başkaca bir hüküm bulunmadığı takdirde, İdareye verilen projeler ve ilgili raporlar, verildikleri tarihten başlamak üzere bir aylık süre içinde aynen onaylanmış veya gerekli görülen değişiklikler yapılmış olarak veya eksikliklerinin tamamlanması kaydı ile müteahhide geri verilir. Bu konuda gecikme olursa müteahhit, iş süresinin bu gecikme süresi kadar uzatılması hususunda hak kazanmış olur.

İdare, değiştirilmesini gerekli gördüğü projeleri, değişikliğin özelliği ve nişeliğine, işin ivedilik durumuna göre, isterse, yapılması gerekli görülen değişikliklerin daha sonra yapılması şartı ile de onaylayabilir.

Müteahhit, yaptığı ve yapacağı projelerin ve hesapların eksiklik ve yanlışlıklarından ve bunların bütün sonuçlarından doğrudan doğruya sorumludur. Projelerin İdare tarafından görülmüş ve onaylanmış olması müteahhidi bu sorumluluktan kurtaramaz.

Müteahhit tarafından hazırlanan proje ve hesapların zamanında verilmemesinden, verilen proje ve hesapların, teknik eksiklik ve yanlışlıklarından dolayı, İdarece onaylanmaksızın geri verilmiş olmalarından kaynaklanan zaman kayıpları sonucunda ortaya çıkan bütün gecikmelerden Müteahhit sorumludur.

Müteahhit tarafından yapılmış projelerde İdare tarafından değişiklik istendiği takdirde müteahhit İdare tarafından öngörülen esaslara göre projeleri değiştirmekle birlikte, değişikliklere uygun olarak işe başlamak zorundadır.

İşlerin geçici kabulü yapıldıktan sonra, uygulama projeleri ister İdarece verilmiş, ister müteahhit tarafından hazırlanarak İdarece onaylanmış olsun, uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bismiş durumunu gösteren kesin (as-built) projeler müteahhit tarafından bedelsiz olarak hazırlanıp orijinaleri İdareye teslim edilir.

Proje hizmeti için müteahhide ödenecek bedel sözleşmede belirtilir. Projeler müteahhide, sözleşme veya eklerinde belirtmek şartı ile bedelsiz de yaptırılabilir.

Hizmet işlerinde müteahhidin hazırlayacağı projeler onaylanmak üzere İdareye teslim edilirken, İdarece yapılacak incelemeleri kolaylaştıracak ve projelerin, teklif edilen şekli ile sözleşme veya eklerinde belirlenen şartlar çerçevesinde, amaca en uygun olduğunu gösterecek bilgilerin de diğer teknik belgelerle birlikte müteahhit tarafından verilmesi gereklidir.

Onay işlemi sırasında İdare tarafından proje ve eklerinde yanlışlık, eksiklik ve kusurlar tespit edildiği takdirde, müteahhit İdarenin yazılı emri üzerine ve verilen süre içinde, ayrıca bir bedel ödenmesini istemeksizin bunları düzeltmek zorundadır.

MADDE 11 - PROJELERİN UYGULANMASI

Sözleşme konusu bütün yapım işleri, İdare tarafından müteahhide verilecek veya müteahhit tarafından hazırlanıp İdarece onaylanacak projelere ve detaylarına uygun olarak yapılacaktır.

İşlerin, onaylı uygulama projesi hazırlanmamış kısımlarına İdarenin izni olmadan başlanamaz. Aksine bir davranışın sorumluluğu müteahhide ait olur.

Projelerin zemine uygulanması ve bu hususta meydana gelen hataların sorumluluğu ve hataların neden olduğu zararlar ve giderler müteahhide aittir. Ayrıca hatalı olarak yapılan uygulama sonucu meydana getirilen hatalı işin bedeli de müteahhide ödenmez.

İdare, işlerle ilgili proje vb. teknik belgelerde gerekli göreceği her türlü değişikliği yapmaya yetkilidir. Müteahhit, işlerin devamı sırasında gerekli görülecek bu değişikliklere uygun olarak işe devam etmek zorundadır.

Projede değişiklikleri, ilk projeye göre hazırlanmış malzemenin terk edilmesini veya değiştirilmesini veya başka yerde kullanılmasını gerektirirse, bu yüzden doğacak fazla işçilik ve giderler İdarece müteahhide ödenir.

Götürü işlere ilişkin projelerde yapılan değişiklikler sonucunda, her iki taraf için meydana gelecek bedel farkları göz önüne alınır.

Proje değişiklikleri iş süresini etkileyecek nitelikte ise müteahhidin bu husustaki süre isteği de İdare tarafından ayrıca dikkate alınır.

İdarenin veya kontrol teşkilatının yazılı bir tebliği olmaksızın Müteahhit, projelerde herhangi bir değişiklik yaptığı takdirde sorumluluk kendisine ait olup bu gibi değişiklikler nedeniyle bir hak iddiasında bulunamaz:

İşlerin devamı sırasında Müteahhit, proje uygulaması konusunda kendisine yapılan tebligatın sözleşme hükümlerine aykırı olduğu veya tebligat konusunun teknik ve sanat kurallarına uygun olmadığı kanısına varırsa, bu husustaki karşı görüşlerini (13). madde hükümlerine göre İdareye bildirmek zorundadır.

Aksi halde aynı maddenin diğer hükümlerine göre işlem yapılır.

Kontrol ve müşavirlik hizmetleri işlerinde, İdarece hizmet müteahhitlerine verilen projelerin uygulama sorumluluğu, sözleşmeler veya eklerinde başka hükümler yoksa, bu projelere göre iş yapan yapım müteahhitlerine aittir.

MADDE 12 - PROJELERİN TESLİMİNDE GECİKME OLMASI

İş için gerekli olan projelerle diğer teknik belgelerin müteahhide tesliminde gecikme olması veya uygulanmak üzere müteahhide verilen proje ve teknik belgelerde, yeni proje veya belge hazırlanmasını gerektirecek ve dolayısıyla zamana ihtiyaç gösterecek nitelikte değişiklik yapılması hallerinde müteahhit hiçbir işiraz öne süremeyecektir. Ancak bu gecikme, işin bir kısmının veya hepsinin zamanında bitirilmesini etkilerse sözleşmede belirlenmiş olan iş süresi, işin bir kısmı veya hepsi için gereği kadar uzatılır.

Hizmet işlerinde işyerinin veya ihtiyaç programlarının değişmesi halinde hizmet müteahhidi, iş artışından veya azalışından dolayı, bir itirazda bulunamaz. Bu değişiklik süre uzatımını gerektiriyorsa İdarece, bu husus dikkate alınır.

Sözleşme veya eklerine göre uygulama projelerinin İdare tarafından verilmesinin gerektiği durumlarda, müteahhidin yapmak zorunda olduğu işlerden herhangi birinin veya-bir bölümünün uygulama projelerinin hazırlanıp kendisine teslim edilmemiş olması halinde müteahhit, bir yazı ile İdareye başvurarak, kendisi başlamak üzere hazır olduğu halde, bu nedenle gecikme ihtimali bulunan işlerin projelerinin en geç hangi tarihte ve hangi sıra ile kendisine verilmesi gerektiğini bildirmek zorundadır. Bu yazının, projelerin hazır olmasının istendiği tarihten en az bir ay önce İdareye verilmesi gereklidir. Bu süre içinde, Müteahhit tarafından bir başvuruda bulunulmamış ise müteahhidin gecikme iddiaları dikkate alınmaz.

BÖLÜM : IV - KONTROL HİZMETLERİ

MADDE 13 - İŞLERİN KONTROLÜ

Sözleşmeye bağlanan her türlü yapım ve hizmet işleri, İdare tarafından görevlendirilen kontrol teşkilatının denetimi altında ve kontrol yönetmeliğine uygun olarak, Müteahhit tarafından yönetilir ve gerçekleştirilir.

Herhangi bir işin, kontrol teşkilatının denetimi altında yapılmış olması müteahhidin, üstlenmiş olduğu işi bütünüyle projelerine, sözleşme ve şartnamelerine, teknik ve sanat kurallarına uygun olarak yapmak hususundaki yükümlülüklerini ve bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Müteahhit, üstlenmiş olduğu işleri, sorumlu bir meslek adamı olarak teknik ve sanat kurallarına uygun olarak yapmayı kabul etmiş olduğundan kendisine verilen projeye ve/veya teknik belgelere göre işi yapmakla, bu projenin ve/veya teknik belgelerin iş yerinin gereklerine, teknik ve sanat kurallarına uygun olduğunu, ayrıca işin yapılacağı yeri, kullanılacak her türlü malzemenin nitelik bakımından yeterliliğini incelemiş, kabul etmiş ve bu suretle işin teknik sorumluluğunu üstlenmiş sayılır.

Bununla birlikte, Müteahhit kendisine verilen projelerin ve/veya teknik belgelerin, teslim edilen işyerinin veya malzemenin veyahut talimatın, sözleşme ve eklerinde bulunan hükümlere aykırı olduğunu veya teknik ve sanat kurallarına uymadığını ileri sürerse bu husustaki karşı görüşlerini teslim ediliş veya talimat alış tarihinden başlayarak onbeş gün içinde (nitelik ve özelliği bakımından incelenmesi uzun sürebilecek işlerde, müteahhidin isteği halinde bu süre İdarece arttırılabilir.) hem kontrol teşkilatına, hem de İdareye yazı ile bildirmek zorundadır. Bu süre aşılnca müteahhidin itiraz hakkı kalmaz.

Müteahhidin iddia ve itirazlarına rağmen, İdare işi kendi istediği gibi yaptırdığı takdirde Müteahhit, bu uygulamanın sonunda doğabilecek sorumluluktan kurtulur.

Önemli görülen durumlarda Müteahhit isteklerini İdare veya kontrol teşkilatına, aynı şekilde İdare veya kontrol teşkilatı da istek ve talimatlarını müteahhide yazı ile bildirir. Söz üzerine yapılmış işler ve işlemler hakkında müteahhidin istek ve iddiaları, İdare tarafından dikkate alınmaz.

Müteahhit ile kontrol teşkilatı arasında anlaşmazlık olursa, bu anlaşmazlık (53). Madde hükümlerine göre İdarece çözüme bağlanır.

MADDE 14- KONTROL TEŞKİLATININ YETKİLERİ

Müteahhit bütün işleri kontrol teşkilatının, sözleşme ve eklerindeki hükümlere aykırı olmamak şartı ile vereceği talimata göre yapmak zorundadır.

Müteahhit kullanacağı her türlü malzemeyi kontrol teşkilatına gösterip iş için elverişli olduğunu kabul ettirmeden iş başına getiremez. Malzemenin teknik şartnamelere uygun olup olmadığını inceleyip gözden geçirmek için kontrol teşkilatı istediği şekilde deneyler yapabilir ve ister işyerinde, ister özel veya resmi laboratuvarlarda olsun, bu deneylerin giderleri sözleşmesinde başka bir hüküm yoksa Müteahhit tarafından karşılanır. Müteahhit, deneylerin işyerinde yapılmasını isterse bunun için gerekli araç ve teçhizatı kendisi sağlamak zorundadır.

Kontrol teşkilatının kabul ettiği malzemenin mümkün olanların örnekleri mühürlenerek işin sonuna kadar saklanır.

Müteahhidin işyerine getirdiği malzemenin, teknik şartnamesine veya daha önce alınmış mühürlü örneğine uygun ve işe elverişli olmadığı anlaşıldığı takdirde Müteahhit, kontrol teşkilatının bu husustaki yazılı tebligatı tarihinden başlamak üzere on gün içinde bu malzemeyi işyerinden kaldırıp uzaklaştırmak zorundadır. Bunu yapmadığı takdirde kontrol teşkilatı, bu malzemeyi, bütün zarar ve giderleri müteahhide ait olmak üzere, işyeri çevresi dışına çıkarmaya yetkilidir.

Müteahhit tarafından kötü ve kusurlu yapıldıkları kesin olarak anlaşılan iş kısımlarını yıktırıp müteahhide yeniden yaptırmak hususunda kontrol teşkilatı yetkilidir. Müteahhit, bu konuda kendisine yazılı olarak verilen talimat üzerine, belirlenen süre içinde söz konusu iş kısımlarını ayrıca bir bedel istemeksizin yıkıp yeniden yapmak zorundadır. Bu hususta bir gecikme olursa sorumluluğu müteahhide aittir.

MADDE 15 - KONTROL TEŞKİLATI İÇİN GEREKLİ BİNALARIN YAPILMASI

Müteahhit, kontrol teşkilatının işlerle ilgili her türlü çalışmaları ve gerektiğinde yatıp kalkmaları için, sözleşmesinde belirlenen şartlar altında uygun yerler, bina ve/veya barakalar hazırlayıp bedelsiz olarak İdareye teslim etmek zorundadır. Müteahhidin sözleşme gereği bedelsiz olarak yapmak zorunda olduğu binaların dışında, İdarece istendiği takdirde Müteahhit, kontrol teşkilatı için gerekli olan başka binaları da bedeli karşılığında yapacaktır.

Bu binaların, proje ve özel şartnamelerinin müteahhide verildiği tarihten başlamak üzere, sözleşmesinde belirtilen süre içinde tamamlanarak kontrol teşkilatına teslim edilmeleri gereklidir. Bina ve barakaların teslimi gecikirse bunlar için sözleşmede yazılı cezalar uygulanır.

Bina ve barakalar ister bedeli karşılığında, iste bedelsiz olarak yapılmış olsun, işin bitiminde İdarenin malı olur.

Kontrol teşkilatı için yapılacak binalar, İdarenin göstereceği yerlerde yapılacaktır.

BÖLÜM: V - İŞİN YÜRÜTÜLMESİ

MADDE 16 - İŞ PROGRAMI

Müteahhit, sözleşmenin Sayıştay'ca tescilinin kendisine tebliği tarihinden başlamak üzere sözleşme veya eklerinde belirlenen süre içinde, üstlenilen yapım ve hizmet işleri için iş kalemlerini, yıllık iş miktarlarını, ihzaratı ve yıllık ödenek dilimlerini gösterir ayrıntılı bir İş programı düzenler ve kontrol teşkilatına verir. İdare, iş programının verildiği bu tarihten başlamak üzere sözleşme veya eklerinde belirlenen süre içinde programı olduğu gibi veya gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak onaylar.

Bu iş programında, resmi tatil günleri ile sözleşmesinde belirtilmiş ise, iklim şartlarından dolayı çalışmaya elverişli olmayan dönemler dışındaki bütün günlerin çalışılarak geçirileceği göz önünde tutulacaktır. Ancak işin bitiminde bu devre dikkate alınmaz ve İdare müteahhitten, teknik şartları yerine getirerek işi tamamlaması için bu devre içinde çalışmasını isteyebilir. Büro çalışmalarına ilişkin program bölümlerinde iklim şartları dikkate alınmaz.

Hizmet işlerine ait iş programlarında, hizmete ilişkin proje, rapor, teknik belgeler vb.nin İdareye hangi sıra ile, hangi tarihlerde verileceğinin belirtilmesi gereklidir. Bunların hazırlanması için İdarece verilmesi gereken bilgilerin, esasların ve talimatın, kendisine en geç hangi tarihlerde verilmesi gerektiğini Müteahhit, ayrıntılı bir şekilde iş programı ile birlikte İdareye bildirilecektir.

Büyük ve önemli yapılarda İdare, müteahhitten, çubuk iş programı yerine C.P.M. benzeri bir metot ile iş programı düzenlenmesini isteyebilir.

Müteahhit İdarece onaylanmış iş programına aynen uymak zorundadır. Ancak zorunlu hallerde İdarenin uygun görüşü ile iş programında değişiklik yapılabilir.

İşlerin miktarında iş programını etkileyecek ölçüde bir artış veya işte İdarece onaylanan bir süre uzatımı bulunduğu takdirde, Müteahhit bu hususun kendisine tebliği tarihinden başlamak üzere on gün içinde yeni duruma göre bir iş programı düzenlemek zorundadır.

MADDE 17 - MÜTEAHHİDİN İŞ BAŞINDA BULUNMASI

Müteahhit üstlenmiş olduğu işin devamı süresince, iş yerinden ayrılamaz. Ancak, İdare tarafından kendi yerine kabul edilecek birisini, işlerin gecikmesini ve durmasına hiç bir şekilde yol açmamak şartı ile vekil bırakarak iş başından ayrılabilir. Müteahhit veya vekili işyerinden ayrılmalarını gerektiren zorunlu hallerde, kontrol teşkilatından izin almak zorundadırlar.

Müteahhit veya vekilinin, istendiği zaman işlerle ilgili denetimler ve çalışmalar sırasında kontrol teşkilatı ile birlikte bulunmaları gereklidir.

MADDE 18 - İŞİN YÜRÜTÜLMESİ İÇİN GEREKLİ PERSONEL VE ARAÇLAR

Sözleşmenin imzasından sonra Müteahhit, üstlenmiş olduğu işin önemine ve iş programına uygun olarak, işlerin yapılması için gerekli her türlü makine, araç ve yardımcı tesisleri hazırlamak, her türlü malzemeyi ve işçileri sağlamak ve ihrazatla ilgili önlemleri almak zorundadır.

İşin başlangıcında ve devamı sırasında, programa uygun olarak yürütülmesini sağlamak üzere, Müteahhit tarafından yapılan hazırlıkların ve alınan önlemlerin yeterli olup olmadığının takdir hakkı İdareye aittir.

Müteahhit, işin sözleşme süresi içinde bitirilmesi için, gerekli miktarda malzemeyi ve yeterli sayıda işçiyi her an iş başında bulunduracaktır. Aksi halde, bu hususta kendisini uyararak üzere yapılacak tebligat tarihinden başlamak üzere on gün içinde bunları istenen sayı ve miktar çıkarmak zorundadır.

Müteahhit işlerin yürütülmesinde, bulabildiği sürece eğitim görmüş, diplomalı elemanları çalıştıracak ve bunları her zaman diğerlerine tercih edecektir.

İdare, taşeronlar aracılığı ile yapılmasını sakıncalı gördüğü herhangi bir iş bölümünün doğrudan doğruya Müteahhit tarafından yapılmasını her zaman isteyebilir. Taşeronların İdareye karşı hiç bir sıfat ve yetkileri olmayıp bunlara yaptırılan tüm işlerden Müteahhit sorumludur.

Çalıştırdığı işçilerle kullandığı makine araç ve malzemenin İdarece her an kontrol edilebilmesi için Müteahhit, her gün bunların miktarlarını (türlerine göre ayrılmak ve çalıştırıldıklarını ve kullanıldıkları yerlerle işler ayrı ayrı belirtilmek üzere) ayrıntılı şekilde gösteren cetvelleri kontrol teşkilatına vermek zorundadır.

MADDE 19 - İŞ MİKTARINDA ARTMA VEYA EKSİLME

Yapım işlerine ilişkin bir sözleşmenin uygulanması sırasında keşif ve sözleşmede öngörülmemiş olan, iş artışı veya eksilişi zorunlu hale gelirse Müteahhit, 2886 sayılı kanun hükümlerine göre, keşif bedelinin %30'una kadar olan değişiklikleri sözleşme ve şartnamesindeki hükümler çerçevesinde (süre hariç) yapmakla yükümlüdür. Keşif bedeli artışının %30'u geçmesi halinde sözleşme bozulur. Ancak bu durumda Müteahhit, işin keşif bedeli ve %30 keşif artışının karşılığı işleri, sözleşme ve şartnamesindeki hükümler çerçevesinde, yapmak zorundadır. Taahhüdün %30 keşif artışı ile bitmemesi ve bu nedenle tasfiye edilmesi halinde, Müteahhit, İdareden hiç bir masraf ve tazminat isteyemez.

%30 oranından fazla artış; temel, tünel ve benzeri işler ile doğal afetler gibi nedenlerden ileri gelmiş ise, İdarenin isteği, müteahhidin kabulü ve ilgili bakanın veya birinci derece ita amirinin onayı ile süre hariç, aynı sözleşme ve şartname hükümleri çerçevesinde; %30'u geçen işler de aynı müteahhide yaptırılabilir.

Keşif bedelinin; %70'inden daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan işlerde, Müteahhit işi bitirmek zorundadır. Bu durumda müteahhide, belgelenmek şartı ile, yapmış olduğu gerçek giderlerine karşılık olarak ihale bedelinin; %70'i ile yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının %5'ine kadar ödeme yapılabilir.

MADDE 20 - FİYATLARI BELLİ OLMAYAN İŞLER

Keşif özetinde veya birim fiyat cetvelinde fiyatı gösterilmemiş, olup da yapılması İdarece istenen yapım ve hizmet işlerinin yeni birim fiyatları tespit edilirken öncelik sırası ile aşağıdaki analizler kullanılır.

- Sözleşme ve eklerindeki (birim fiyat cetvellerindeki) birim fiyatların tespitinde kullanılan analizler veya varsa o işe ait teklif analizler;
- Sözleşme birim fiyatlarının tespitinde kullanılan analizlerle veya varsa o işe ait teklif analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler;
- Diğer İdarelere ait benzer analizler;

d. Birim fiyata tespit edilecek iş kalemleri için o işin yapılması sırasında tutulacak puantajla tespit edilecek malzeme miktarları ile işçi ve makinelerin çalışma saatleri esas alınarak oluşturulacak analizler;

Yeni birim fiyatların tespitinde, yukarıdaki analizlere öncelik sırası ile aşağıdaki rayiçler uygulanır:

1. Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca tespit edilip yayımlanan rayiçler veya varsa o işe ait teklif rayiçler;
2. Diğer İdarelerce tespit edilmiş rayiçler;
3. İdarece kabul edilmek şartı ile Ticaret ve/veya Sanayi Odasınca onaylanmış memleket rayiçleri;

Bu usullerden hiç biriyle yeni birim fiyat tespiti mümkün olamıyorsa, o iş kalemine ait, Ticaret ve/veya Sanayi odasınca onaylanmış fatura bedelleri esas alınarak yeni birim fiyat tespit edilebilir.

Yeni birim fiyat, müteahhitte birlikte yukarıda belirtilen usullerden biri ile tespit edilerek bu hususta düzenlenen tutanak İdarenin onayına sunulur ve onaydan sonra geçerli olur. Yeni birim fiyat tespitinde müteahhitte uyuşulamaz ise anlaşmazlık, İdaresi tarafından en çok bir ay içerisinde Bayındırlık Kuruluna intikal ettirilir. Bayındırlık Kurulu tarafından tespit edilen fiyatın iki tarafça kabulü zorunludur.

Birim fiyat uyuşmazlığı hallerinde Müteahhit, Bayındırlık Kurulunun kararını beklemeden, İdare tarafından tespit edilmiş fiyatın uygulanması şartı ile işe devam etmek zorundadır.

Bu maddede belirlenen usullerle tespit edilen birim fiyatlara, sözleşme veya eklerindeki esaslara göre varsa ihale indirimi uygulanır.

İdare istediği takdirde, sözleşme ve ekleri kapsamında bulunmayıp ayrıca bir müteahhide yaptırılması mümkün olan işi başkasına yaptırabilir, bundan dolayı Müteahhit hiç bir istekte bulunamaz.

MADDE 21- SÖZLEŞME VE EKLERİNE UYMAYAN İŞLER

Müteahhit projelerde kendiliğinden hiç bir değişiklik yapamaz. Boyutları, kullanma şekli ve durumu proje ve şartnamelere uymayan, kötü ve kusurlu oldukları tespit edilen işleri Müteahhit, kontrol teşkilatının talimatı ile, belirlenen süre içinde bedelsiz olarak değiştirmek veya bozup yeniden yapmak zorundadır. Bundan dolayı bir gecikme olursa sorumluluğu müteahhide aittir.

Bununla birlikte Müteahhit tarafından proje ve şartnameden farklı olarak yapılmış olan işlerin, teknik ve sanat kurallarına ve istenen özelliklere uygun oldukları İdarece tespit edilirse bu işler yeni şekilleri ile de kabul edilebilir.

Ancak bu takdirde Müteahhit, daha büyük boyutta veya fazla miktarda malzeme kullandığını ve daha fazla el emeği harcadığını öne sürerek fazla bedel isteyemez. Bu gibi hallerde hakediş raporlarına, proje ve Şartnamelerde gösterilen veya yazılı talimatla bildirilen boyutlara göre hesaplanmış miktarlar geçirilir. Bu şekilde yapılan işlerin boyutları, el emeğinin değeri ve malzemesi daha az ise bedeli ona göre ödenir.

MADDE 22- İŞLERİN HATA, KUSUR VE EKSİKLİKLERİ

Kontrol teşkilatı, Müteahhit tarafından yapılmış olan işin eksik, hatalı ve kusurlu olduğunu malzemenin şartnamesine uygun olmadığını gösteren belirtiler ve kanıtlar gördüğü takdirde, gerek işin yapımı sırasında ve gerekse kesin kabule kadar olan sürede bu gibi eksiklik hata ve kusurların incelenmesi ve tespiti için gerekli görülen yerlerin kazılmasını ve/veya yıkılıp yeniden yapılmasını müteahhide tebliğ eder.

Bu incelemeler Müteahhit veya vekili ile birlikte yapılır. Müteahhit veya vekili bu konuda yapılacak çağrıya uymazsa incelemeler kontrol teşkilatı tarafından tek taraflı olarak yapılarak durum bir tutanakla tespit edilir.

Bu gibi inceleme ve araştırmaların giderleri, işlerin hatalı ve kusurlu olduğunun anlaşılması halinde müteahhide ait olur. Aksi anlaşılırsa genel hükümlere göre işlem yapılır.

Sorumluluğunun müteahhide ait olduğu anlaşılan hatalı, kusurlu ve malzemesi kötü işlerin bedelleri, geçici hakedişlere girmiş olsa bile, müteahhidin daha sonraki hakedişlerinden veya kesin hakedişinden veya teminatından kesilir.

MADDE 23 - MÜTEAHHİDİN BAKIM VE DÜZELTME SORUMLULUKLARI

Üstlenilen yapım ve hizmet işlerinin her türlü sorumluluğu, kesin kabul işlemlerinin İdarece onaylanması tarihine kadar, tümüyle müteahhide aittir. Bu nedenle Müteahhit, gerek malzemenin kötülüğünden ve gerekse yapım ve hizmet işlerinin kusur ve eksikliklerinden dolayı, İdarece gerekli görülecek bütün onarım ve düzeltmeleri, sürekli bakım işlerini kendi hesabına derhal yapmak zorundadır.

Müteahhit bu zorunluluğa uymadığı takdirde, İdare kendisinden bir yazı ile yükümlülüklerini yerine getirmesini isteyecektir. Bu talimatın müteahhide tebliği tarihinden başlamak üzere işin özelliğine göre, talimat yazısında İdarece daha uzun bir süre verilmemişse, Müteahhit on gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeye fiilen başlamadığı veya başlayıp da belirlenen süre içinde teknik gereklerine göre işi bitirmediği takdirde İdare, söz konusu onarım, düzeltme ve bakım işlerini, bütün giderleri müteahhide ait olmak üzere 2886 sayılı kanunda gösterilen usullerden biri ile yaptırılabilir. İdare bu işler için müteahhidin teminatından veya varsa diğer alacaklarından ödeme yapmaya yetkilidir.

Müteahhidin yaptığı işlerde, kesin kabul tarihine kadar geçen zaman içinde, herhangi bir aksaklık görüldüğü takdirde, bu aksaklıklar yukarıda belirtildiği şekilde düzeltilip onarılmakla birlikte İdare, işin niteliğine göre, aksaklığı tespit edilen bu gibi yapım ve hizmet işlerinin kesin kabul işlemlerini uygun bir tarihe erteleyebilir. Bu takdirde kabulü ertelenen kısım için, İdarenin uygun göreceği bir miktarda teminat alıkonur. Yapılan işlerde, müteahhidin kusurundan kaynaklanan ve ivedilikle ele alınması gereken aksaklıklar meydana geldiğinde, müteahhidin o anda işle ilgilenip konuyu ele alması imkanı yoksa bu takdirde İdare, yazılı olarak haber vermek suretiyle Müteahhit adına bu aksaklığı giderir. Müteahhidin tebligat adresinde bulunamaması veya işe ilgi göstermemesi halinde İdare, Müteahhit hesabına aksaklığı giderip gerekli önlemleri alır ve müteahhidin bu uygulamaya itiraz hakkı olmaz.

Müteahhidin yaptığı işlerde kesin kabul tarihinden başlayarak beş yıl içinde malzemenin hileli olmasından veya işin teknik gereklerine uygun yapılmamasından dolayı zarar ve kayıplar oluştuğu takdirde bu zarar ve kayıplar, 2886 sayılı kanunun (87). maddesi uyarınca müteahhide tamamlattırılıp ödettirilir.

MADDE 24 - MÜTEAHHİDİN KUSURU DIŞINDAKİ HASAR VE ZARARLAR

Olağan üstü haller ve doğal afetlerin işyerlerinde ve yapılan işlerde meydana getireceği hasar ve zararlar (7). maddede belirlenen (all risk) sigorta kapsamında bulunduğu Müteahhit, bu hasar ve zararlar için İdareden hiç bir bedel isteyemez. Ancak bu hasar ve zararlardan meydana gelecek gecikmeler için müteahhide gerekli ek süre verilir.

Savaş, yurt içinde seferberlik, ayaklanma, iç savaş ve bunlara benzer olaylar veya bir nükleer yakıttan kaynaklanan radyasyonlar ve bunların gerektirdiği önlemler sonucunda meydana gelecek riskler ile İdarenin işlerin tamamlanmış kısımlarını teslim alarak kullanmasından dolayı bu kısımlarda doğacak riskler İdareye aittir.

MADDE 25 - MÜTEAHHİDE AİT GİDERLER

Taahhüdün gerçekleştirilmesi için gerekli ve müteahhidin yapmak zorunda olduğu bazı işlerin karşılığı olan, aşağıdaki bentlerde gösterilen giderlerin tümü, sözleşme veya eklerinde kimin tarafından ödeneceği belirtilmemiş ve aksine bir hüküm bulunmamakta ise müteahhide aittir:

- a. Gerek işin yönetimi, gerekse işte kullanılacak her türlü malzeme, araç, makine, taşıt vb. nin taşınmaları (birim fiyatlarda yer alanlar bunun dışındadır), bunlar için gerekli depo, baraka, hangar, garaj vb. tesislerin yapılması, bunların korunmaları, sigortaları ile ilgili giderler;
- b. Taahhüdün yerine getirilmesi için; Müteahhit tarafından gerekli görülen bütün hizmet yolları (29. maddede açıklanan malzeme ocaklarının değiştirilmesi halinde açılacak yollar bunun dışındadır) ile bunların üzerindeki geçici köprü ve geçişlerin yapım ve bakım giderleri ile kamuya açık yollarda iş süresince alınması gerekebilecek önlemlerin giderleri;
- c. Projelerin zemine uygulanması, röleve gibi işler ile kontrol teşkilatı tarafından denetim amacıyla istenen her türlü ölçmeler için gerekli araç, malzeme ve personel giderleri;
- d. Sözleşmede veya eklerinde belirtilen yükleme ve benzeri teknik deneylerin giderleri;
- e. Kabul heyetlerinin gerekli gördüğü durumlarda, müteahhidin yaptığı işlerle ilgili olarak güven sağlamak için yapılacak bütün yükleme deneylerinin giderleri;
- f. Şantiye hizmetleri için gerekli enerji ve suyun (yapının bünyesine giren su ve enerji bunun dışındadır) sağlanması, taşınması ve dağıtılması için gerekli tesislerin yapılması ve bunlarla ilgili işletme giderleri;
- g. Kontrol teşkilatının işin durumunu, ilerlemesini göstermek ve tespit etmek üzere, iş süresince gerekli göreceği zamanlarda ve belirleyeceği yeterli görünümde çekilecek, işin değişik aşamalarını gösterir üçer kopya fotoğrafların filmleri ile birlikte giderleri;

MADDE 26 - ATAŞMANLAR VE İLGİLİ DİĞER DEFTERLER

İşyerlerinde, yapılan işlerin bütün ayrıntılarını günü gününe kayıt altına almak için, örneklerine göre şantiye günlük, röleve ve ataşman defterleri, bunlarla ilgili belgeler müteahhitte birlikte kontrol teşkilatı tarafından tutulur. Müteahhit bu defterleri ve ilgili belgeleri imzalamak zorundadır.

Bunlardan imzalı birer kopya müteahhide verilir.

Müteahhit bu belgelerle defterleri imzalamış olmakla içindekileri ve yapılan hesapların doğruluğunu kabul etmiş olur. İmzalamaz ise veya ihtirazı kayıtlar altında imzalarsa karşı görüşlerini yazılı olarak bildirmesi için, defter ve belgelerin kendisine gösterildiği tarihten başlamak üzere, on gün süre verilir. Bu süre içinde karşı görüşlerini yazı ile bildirmese belgelerin ve defterlerin içinde kayıtlı hususları kabul ve imza etmiş sayılır. Bu sonucu tespit eden bir tutanak düzenlenerek ataşmana eklenir.

MADDE 27 - İŞİN SÜRESİ VE UZATILMASI

İhale edilen işin, sözleşmesi ile belirlenen zamanda tamamlanıp geçici kabule elverişli bir durumda teslim edilmesi sözleşmenin en önemli şartlarından biridir. Müteahhit bu önemli şarta herhangi bir şekilde uymazsa <<Yapım, hizmet ve taşıma işleri ihalelerinde uygulanacak genel ve ortak esasları belirleyen tip şartname>> nin (8). maddesi gereğince sözleşmede gösterilen cezalar uygulanır.

Sözleşmesinde belirtilen ve sorumluluğu müteahhide ait olmayan zorunlu gecikme nedenlerinin doğuşunda, durum İdarece incelenerek işi engelleyici nedenlere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait süre uzatılır.

Müteahhit, sürenin uzatılmasını gerektiren nedenlerin ortaya çıkışından başlamak üzere on gün içinde, olayların ayrıntılarını ve sonuçlarını ve iş süresinin ne kadar uzatılması gerektiğini, uzatılacak sürenin belirlenmesi o anda mümkün değilse nedenlerini belirten bir yazı ile İdareye başvuracak ve durumun açıklık kazanmasından sonra istediği süre uzatımını da ayrı bir yazı ile

derhal bildirecektir. Ancak İdarenin neden olduğu, süre uzatımını gerektiren gecikmelerde müteahhidin başvurusunun on gün içinde yapılması şartı aranmaz.

Zamanında yapılmayan başvurular dikkate alınmaz ve Müteahhit başvuru süresini geçirdikten sonra süre uzatımı isteğinde bulunamaz. Zorunlu nedenlerin devamı sırasında yapılacak başvuru, on gün öncesinden geçerli olmak üzere dikkate alınabilir.

Sözleşmesinde işin tamamlanması için sözleşme tarihinden başlayarak belli bir tarih ve süre belirlenen ve başkaca kayıt bulunmayan işlerde, işin yapılması için tespit olunan döneme rastlayan kış aylarının ve resmi tatil günlerinin etkisi de gözönünde tutulmuş sayılacağından Müteahhit, çalışmadığı bu gibi günleri öne sürerek süre uzatılması isteğinde bulunamaz. Ancak süre uzatımlarında, çalışılmayacak günler de dikkate alınarak verilecek sürenin belirlenmesi gerekir.

MADDE 28 - İŞİN SÜRESİNDEN ÖNCE BİTİRİLMESİ

Müteahhidin taahhüdünü Sözleşmede tespit edilmiş süreden önce tamamlaması halinde, İdarelerince yarar görülen yapım işlerinde, esasları sözleşme ve şartnamelerinde belirlenmiş olmak şartı ile erken bitirme primi verilebilir.

Süre uzatımı verilen işlerde, hiçbir şekilde erken bitirme primi verilemez.

İşin erken bitirilmesi halinde, müteahhidin isteği üzerine, İdare sözleşmedeki bitim tarihini beklemezsizin <<Kabul işlemleri>> bölümünde belirlenen usullere uygun olarak kabul işlemlerini tamamlar.

BÖLÜM: VI - MALZEME OCAKLARININ KULLANILMASI, YIKMA VE KAZILAR

MADDE 29 - MALZEME OCAKLARININ KULLANMA ŞARTLARI VE OCAK DEĞİŞİKLİKLERİ

Taş, kum, çakıl, graviye, balast, tuğla, kireç, stabilize vb. malzemeyi Müteahhit, sözleşme veya eklerinde belirlenmiş veya sonradan İdarece tespit edilmiş ocaklardan, ocak gösterilmesi gerekmeyen nitelikteki işlerde, yine sözleşme veya eklerinde belirtilmiş yerlerden sağlamak zorundadır.

Müteahhit sözleşmede belirlenmiş ocaklar yerine başka ocakların kullanılmasını önerirse ve bu önerilerin ocaklardan sağlanan malzemenin sözleşmede nitelikleri belirlenen malzemeye eşdeğer olduğu ve değişiklik gerekçesi ile diğer hususlar kontrol teşkilatı tarafından kabul edilirse durum bir tutanakla tespit edilir. Bu tutanağın İdarece onaylanmasından sonra Müteahhit bu gibi ocaktan kullanabilir.

İdare gerektiğinde ocak yerlerini müteahhidin önerisi olmaksızın da değiştirebilir.

Ocak değiştirildiği takdirde, sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, taşıma uzaklığı vb. farklar her iki taraf için de dikkate alınır.

Ocak değişikliği halinde, fark bedel ödenmesi veya kesilmesi, ocak değişikliğine ilişkin onaylanmış tutanakta belirtilen tarihten başlamak üzere uygulanır.

İşe uygunluğu daha önce tespit edilmiş ocaklardan alınan örnekler, müteahhitte kontrol teşkilatı tarafından mühürlenerek saklanır. Müteahhit ocaklardan getireceği malzemeyi elde bulunan bu örneklerle uygun olmak şartı ile işyerine taşıyabilir. Kabul edilmiş örneğe uygun olmayan ihzarat, işlerde kullanılamaz.

Ocaklardan çıkarılacak malzemenin en iyi damarlardan alınması ve işe en elverişli cinsten olması gereklidir.

Sözleşme veya eklerinde aksine bir hüküm yoksa Sözleşmesinde belirlenen ocaklar için ocak açma giderleri müteahhide aittir.

Ocakların işletilmesi ocağı körletecek ve işletmeyi güçleştirecek şekilde yapılmayacaktır. Ocakların kullanılması sonucunda Mütcaahhit, buralarını ocağın tekrar işletilmesi için uygun bir şekilde getirmek ve temizlemek zorundadır. Bu işler için mütcaahhide herhangi bir bedel ödenmez. Mütcaahhit bu işleri yapmadığı takdirde (8). madde hükümleri uygulanır.

Mütcaahhit, işin yapılması için İdare tarafından kendisine gösterilen ocaklardan elde ettiği malzemeyi, sözleşme konusu işten başka hiçbir yerde kullanamayacağı gibi hiçbir şekilde de satamaz.

MADDE 30 - MEVCUT YAPILARIN YIKILMASI

İşyerlerine rastladığı için yıkılması gereken ve mütcaahhide yıktırılan mevcut yapılardan çıkacak malzemenin, yeniden değerlendirilmesi ve gerektiğinde kullanılabilmesi için Mütcaahhit tarafından dikkatle ayıklanması ve kontrol teşkilatının göstereceği yerlere istif edilmesi gereklidir.

Bu yıkımlar için birim fiyatlarda veya keşif özetinde yazılı bedeller ödenir. Eğer birim fiyatı yoksa veya keşif özetinde bu yıkımlar için bir bedel konmamışsa mütcaahhidin bu hususta İdarece kabul edilecek giderleri, ihale indirimi uygulanmaksızın yüzde on fazlası ile ödenir.

MADDE 31 - KAZI VE YIKMALARDA BULUNAN DEĞERLİ EŞYA

Devlete ait yerlerde yapılan kazılarda ve yıkımlar sırasında elde edilen malzeme İdareye aittir. Aynı şekilde çıkacak kültür değerleri, değerli eşya ve sanat eserleri Devlete aittir. Bu gibi eşyayı çıkarmak için gerektiği takdirde mütcaahhidin yapacağı, İdarece kabul edilecek giderler kendisine ödenir.

Bu gibi eşya ve sanat eserlerinin meydana çıkmasında, Mütcaahhit derhal iş başındaki kontrol teşkilatına bilgi vermek ve ilgili memurlar gelip teslim alıncaya kadar bunları saklayıp korumak ve bu husustaki kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uymak zorundadır. Aksi takdirde kanunlarda belirtilen ceza hükümleri uygulanır.

MADDE 32 - KAZILARDAN VEYA DEVLETE AİT YIKMALARDAN ÇIKARILAN MALZEME

İşin sözleşmesinde veya eklerinde gösterilenler dışında, kazılardan veya Devlete ait yapıların yıkılmasından çıkacak malzemenin kullanılmasını kontrol teşkilatı uygun görürse, Mütcaahhit bu gibi malzemeyi kullanmak zorundadır.

Bu türden malzeme için ihzarat bedeli ödenmez. Ancak bu malzemenin çıkarılıp ayıklanması işçiliği ile kullanılmasından ileri gelen giderler (20). madde hükümlerine göre belirlenerek mütcaahhide ödenir.

BÖLÜM: VII - MÜTEAHHİDİN ÇALIŞTIRDIĞI PERSONEL

MADDE 33 - ÇALIŞANLARIN HAKLARI VE ÇALIŞMA ŞARTLARI

Mütcaahhit yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine uygun olarak, işe aldığı her işçi, personel ve teknik elemana işe girdiği tarihi, adı ve soyadını, ücretini ve ücretin ödeneceği tarihi gösteren, kendisi veya vekili tarafından imzalanmış usulüne uygun bir karne vermek zorundadır.

Ücret miktarı ve ödeme tarihi değişmedikçe bu karne her iki tarafça geçerli sayılır. Değişiklik olduğu takdirde Mütcaahhit çalışanlarına verdiği karneyi bu esasa göre, yedi gün içinde değiştirmek zorundadır. Bu yeni karnede önceki bilgilere ek olarak yeni karnenin geçerlik tarihi mutlaka yazılır.

Kontrol teşkilatı iş yerinde çalışanlar arasında Mütcaahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığını kontrol ederek ücretleri ödenmeyen varsa mütcaahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretlerin Mütcaahhit hakedişinden ödenmesini sağlar.

Bunun için müteahhidin hakediş istemesi üzerine bu istek ve hakedişin ödeneceği tarih (yaklaşık olarak), 1475 sayılı İş Kanunu'nun (29). maddesinde yazılı olduğu şekilde ilan olunur. İlanın yapıldığı, kontrol teşkilatının ve Müteahhit veya vekili ile işçi temsilcisinin imzaladıkları bir tutanakla tespit edilerek bu tutanağın bir kopyası hakedişin ödene yerine gönderilir.

Müteahhitten alacağı olan işçi, personel ve teknik elemanlar, ilan tarihinden başlamak üzere bir hafta içinde kontrol teşkilatına başvurabilirler.

Alacaklar, hakediş raporunun düzenlendiği tarihten hemen önceki (işçi ücretleri ödeme günü öncesindeki) günler için belirlenmiş sayılır. Bu tür alacakların üç aylık tutarından fazlası hakkında İdareye herhangi bir sorumluluk düşmez.

Bildirilen alacak iddiaları, Müteahhit veya taşeronun kayıtları ile varsa puantaj ve daha önceki hesap pusulalarından incelenip anlaşmaya varılan miktarların (üç aylık ücret tutarını geçmemek üzere) müteahhitçe bordroya bağlanması sağlanır ve bu bordrolar hakediş raporu ile birlikte ödeme yerine gönderilir.

Müteahhidin hakedişinin ödenmesi gereken kısmından indirilen bu bordro tutarı ayrı bir çekle ödeme biriminin ilgili mutemedine verilir ve bordroda gösterilen alacaklar ilgililere kontrol teşkilatı, Müteahhit veya vekili ile işçi temsilcisinin önünde ödenir. Bu husus ayrıca bir tutanakla tespit olunur. Yapılacak tebligata rağmen Müteahhit veya vekili ödemede hazır bulunmazsa bu husus tutanakla belirtilir.

Müteahhidin iş verdiği taşeronların gündelikçi, haftalıkçı veya aylıkçı olarak işyerinde çalıştırdığı işçi, personel ve teknik elemanların tamamı da müteahhidin elemanları hükmünde olup bunların ücretlerinin ödenmesinden de doğrudan doğruya Müteahhit sorumludur. Müteahhit, bunların ücretleri hakkında da aynen kendi elemanları gibi ve yukarıda belirtildiği şekilde işlem yapmak zorundadır. Personel alacaklarının kontrol edilebilmesi için Müteahhit, teknik ve İdareci personeli ile işçilerine yaptığı ödemelerin bordrolarından birer kopyasını, bordroların düzenlenmesi tarihinden başlayarak en çok bir ay içinde, kontrol teşkilatına verecek ve bu bordrolarda teknik ve İdareci personel ile işçilerin sanatları ve çalıştıkları yerler, ad ve soyadları ile doğum yerleri ve tarihleri belirtilecektir.

Bordrolarda müteahhidin veya vekilinin imzası bulunacaktır.

Bu tür alacakların tümü para ile ödenir. Para yerine kısmen de olsa marka veya başka bir şey vermek usulü ve müteahhidin kantinlerinde paradan başka herhangi bir şeyin para yerine kullanılması yasaktır.

Müteahhit çalıştırdığı işçilerin, işin yapılmakta olduğu bir iş kolu veya meslekte aynı tipteki bu iş için toplu sözleşme veya mevzuatla kabul edilenlerden daha az elverişli olmayan şartlarda çalışmalarını ve ücret almalarını sağlayacaktır. Ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarının toplu sözleşme veya mevzuatla tespit edilmemiş olması halinde Müteahhit, en yakın ve uygun bir bölgedeki iş kolu veya meslekteki aynı tip bir iş için toplu sözleşme veya mevzuatla tespit edilenlerden veya müteahhidin bulunduğu iş kolu ve meslekteki benzer işverenlerin verdiği genel seviyeden daha az elverişli olmayan ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarını sağlayacaktır. Müteahhit, varsa taşeronlarının, iş sahibi İdare de sözleşmenin devri halinde işi devir alan Müteahhidin bu çalışma şartlarına uymalarını sağlayacak gerekli tedbirleri alacaklardır.

Müteahhidin yukarıdaki paragrafta açıklanan çalışma şartlarına uymaması veya bu şartları uygulamaması halinde (47). madde hükümleri ile <<Yapım ve Hizmet İhalelerine Katılma Tüzüğü>> nün ceza hükümleri uygulanır.

MADDE 34 - ÇALIŞANLARIN SAĞLIK İŞLERİ

Müteahhit bütün giderleri kendisine ait olmak üzere, hizmetinde çalışanlar için, gerek teker teker ve gerekse topluca yaşadıkları ve çalıştıkları yerler bakımından, yürürlükte olan sağlık ve güvenlik mevzuatı hükümlerine uygun olarak her türlü sağlık önlemlerini almak ve çalışanların yerel şartlara göre sağlıklı bir şekilde yiyip içmeleri, yatıp kalkmaları ve yıkanmaları,

hastalıklardan korunmaları, hastalık veya bir kaza halinde tedavileri konularında ilgili mevzuat hükümlerine ve İdare veya kontrol teşkilatının kendisini vereceği talimata uymak zorundadır.

MADDE 35 - ÇALIŞANLARIN KAZAYA UĞRAMALARI

Müteahhidin (7). madde hükümlerine göre önlemler almasına rağmen olabilecek kazalarda, müteahhidin işçi ve personelinin kazaya uğrayanların tedavilerine ilişkin giderlerle kendilerine ödenecek tazminat müteahhide aittir. Ayrıca işçi ve personelden iş başında veya iş yüzünden ölenlerin defin giderleri ile ailelerine ödenecek tazminatın tümü de Müteahhit tarafından karşılanır.

Müteahhit bu hususta, yürürlükte bulunan genel hükümlere uyacaktır.

MADDE 36 - ÇALIŞANLARIN YİYECEĞİ VE İÇECEĞİ

Müteahhit, işe aldığı işçi ve personelinin, özellikle şehir ve kasabalardan uzak yerlerde, yiyeceğini ve içeceğini sağlamak üzere gereken bütün önlemleri almak zorundadır. Ancak bu sağlama işi, hiçbir şekilde zorlama halini almayacak ve çalışanların dilediği herhangi bir yerden yiyeceğini ve içeceğini sağlamak hususundaki serbestliklerini bozmayacaktır. Ayrıca Müteahhit, işyeri çevresinde satıcıların da bulunmasını engellemeyecektir.

Müteahhidin, işyerinde satacağı her türlü yiyecek ve içeceklerin fiyatları, işyerine en yakın kasabadaki perakende satış fiyatlarından hiçbir nedenle fazla olmayacaktır.

MADDE 37 - MÜTEAHHİDİN SAKAT VE ESKİ HÜKÜMLÜ ÇALIŞTIRMASI

Elli veya daha fazla sayıda işçi çalıştırılan işlerde Müteahhit, İş Kanununun 25. maddesi hükmü gereğince işyerlerinde % 2 oranında sakat ve % 2 oranında eski hükümlüyü çalıştırmakla yükümlüdür. Sakat ve eski hükümlü sayısının tespitinde devamlı işçi sayısı esas alınır.

Müteahhit, sakat ve eski hükümlüleri İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile sağlar.

Sakat ve eski hükümlüler için İş Kanununun 25. maddesine göre çıkarılan Tüzük hükümlerine uyulur.

MADDE 38 - MÜTEAHHİDİN ÇALIŞTIRDIĞI KİŞİLERİN UYGUNSUZLUKLARI

Müteahhidin teknik ve idari personeli ile hizmetli, işçi ve taşeronları arasında her ne şekilde olursa olsun, iş başında bulunmasına engel durumları tespit edilenler, İdare veya kontrol teşkilatı tarafından yapılacak tebligat üzerine, Müteahhit tarafından derhal iş başından uzaklaştırılır.

BÖLÜM: VIII - HAKEDİŞ RAPORLARI

MADDE 39 - GEÇİCİ HAKEDİŞ RAPORLARI

Müteahhit tarafından yapılan yapım ve hizmet işlerinin bedelleri, sözleşmeye ekli birim fiyat cetvelinde veya keşif özetinde yazılı veya sonradan düzenlenen onaylı yeni fiyatlar üzerinden hesaplanarak, yaptığı indirime, sözleşmedeki kayıtlara ve ilgili kanunlara göre yapılacak kesintiler de çıktıktan sonra, sözleşmenin ödemeye ilişkin hükümleri çerçevesinde kendisine ödenir.

Sözleşme eki keşif özetinde veya birim fiyat cetvelinde her hangi bir yapım ve hizmet işi için fiyat gösterilmiş olması müteahhide, mutlaka o türden yapım ve hizmet işlerini yapmak hakkını vermez. İşin gerektirmesi halinde; sözleşme eki birim fiyat listesinde fiyatı bulunan yapım veya hizmet işlerinin yapılabilmesi ve birim fiyatının uygulanabilmesi için yetkili makamdan onay alınması gerekir.

Müteahhidin yaptığı işler ile ihzarattan doğan alacakları, metrajlara göre hesaplanarak sözleşme hükümleri uyarınca kesin ödeme niteliğinde olmamak ve kazanılmış hak sayılmamak üzere geçici hakediş raporları ile ödenir. Metrajlar, yeşil defter ve eklerinde gösterilir. Müteahhit, İdarenin isteği halinde, kesin hesapları da kontrol teşkilatının denetimi altında işe paralel olarak yürütmek zorundadır. Bu halde, geçici hakediş raporlarının düzenlenmesinde, bitmiş iş kısımları için kesin metrajdaki miktarlar dikkate alınır.

Hakediş raporlarının düzenlenmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a. Birim fiyat esasına göre yaptırılan işlerde :

Geçici HAKEDİŞ raporları müteahhidin başvurusu üzerine; Sözleşme veya eklerinde aksine bir hüküm bulunmadıkça ayda bir defa düzenlenir. Müteahhit başvurmadığı takdirde İdare, en çok üç ay içinde, tek taraflı olarak hakediş düzenleyebilir. Gelecek yıllara sarkmayan sözleşmelerle yaptırılan işler için, son hakediş raporu bütçe yılının sonuna rastlayan ayın yirminci günü düzenlenir.

İşe başlandıktan beri meydana getirilen yapım ve hizmet işleri ile o tarihteki ihzaratın miktarı kontrol teşkilatı tarafından Müteahhit veya vekili ile birlikte ölçülür ve bulunan miktarlar sözleşmedeki esaslara uygun olarak HAKEDİŞ raporuna geçirilir.

İhzaratın hakediş raporlarına geçirilebilmesi için, bunların işin bünyesine girecek veya yardımcı olarak kullanılacak malzemeden olması ve fiyatlarının sözleşmesinde veya birim fiyat cetvelinde gösterilmiş bulunması gereklidir. Sözleşmelerinde aksine bir hüküm yoksa, işbaşına getirilmemiş ihzaratın bedeli ödenmez.

İhzaratın, iş programlarında, sözleşme ve eklerindeki esaslara göre belirtilecek miktarlardan fazla yapılması İdarenin iznine bağlıdır.

Bedeli ödenmiş ihzaratın malzemesi, ancak yetkili makamın onayı ile şantiyeden çıkarılabilir. Düzenlenen hakediş raporunun işleme konulabilmesi için, Müteahhit veya işbaşı bulanan vekili tarafından imzalanmış olması gereklidir.

Müteahhit veya vekili, bildirilen günde, hakediş esas ölçülerin alınmasında hazır bulunmazsa kontrol teşkilatı ölçümleri tek başına yaparak hakediş raporunu düzenler ve müteahhidin bu husustaki itirazları kabul edilmez.

Hakediş raporu düzenlendikten sonra bir hafta içinde Müteahhit raporu imzalamazsa kontrol teşkilatı hakediş raporunu İdareye gönderir ve rapor Müteahhit tarafından imzalanıncaya kadar İdarede hiç bir işlem yapılmaksızın bekletilir. Müteahhit hakediş raporlarını zamanında imzalamamış olursa ödemede meydana gelecek gecikmeden dolayı hiçbir şikayet ve istekte bulunamaz.

Hazırlanan ve iki tarafça imzalanmış bulunan geçici hakediş raporu, tahakkuk işlemi yapıncaya kadar, yetkili makamlar tarafından düzeltilebilir. Ancak bu düzeltme sırasında eski rakam ve yazıların okunabilir şekilde çizilmiş olarak hakediş raporunda bulunması ve düzeltme yapan yetkililerin imzasını taşıması gereklidir. Ancak bu düzeltmeler yeniden sayfa düzenlemeyi gerektirecek ölçüde fazla ise, esas sayfa üzerinde düzeltmenin yapıldığına ilişkin açıklama bulunmak şartı ile, yeniden ayrı bir sayfa düzenlenip HAKEDİŞ raporuna eklenir.

Müteahhidin geçici hakediş lere itirazı olduğu takdirde, karşı görüşlerinin neler olduğunu ve dayandığı gerekçeleri, İdareye vereceği ve bir örneğini de hakediş raporuna ekleyeceği dilekçesinde açıklaması ve hakediş raporunu <<İdareye verilen.....tarihli dilekçemde yazılı ihtirazı kayıtlı>> cümlesini yazarak imzalaması gereklidir. Eğer müteahhidin, hakediş raporunun imzalanmasından sonra tahakkuk işlemi yapıncaya kadar, yetkililer tarafından hakediş raporunda yapılabilecek düzeltmelere bir itirazı olursa hakedişin kendisine ödendiği tarihten başlamak üzere en çok on gün içinde bu itirazını dilekçe ile İdareye bildirmek zorundadır. Müteahhit itirazlarını bu şekilde bildirmediği takdirde hakedişi olduğu gibi kabul etmiş sayılır.

Her hakediş tutarından, ondan bir evvelki hakediş tutan çıkarıldıktan sonra kalan miktardan müteahhidin, varsa yaptığı ihale indirimi düşülerek bulunan tutara, sözleşmesine göre ihale indirimi uygulanmaksızın ödenecek miktarlar eklenir. Böylece bulunan miktardan Sözleşmede yazılı kesintiler, varsa müteahhidin İdareye olan borçları ve cezalar, yasal olarak alınması gereken vergiler kesilir. En son kalan bu miktar, müteahhit'e veya vekiline, hakediş raporunun

kendilerince imzalandığı tarihten başlamak üzere en geç sözleşmesinde yazılı sürenin sonunda, eğer sözleşmede bu hususta bir kayıt yoksa otuz gün içinde tahakkuka bağlanır. Bu tarihten başlamak üzere otuz gün içinde de ödeme yapılır.

b. Götürü olarak yaptırılan veya özelliği olan işlerde :

Bu gibi işlere ilişkin hakediş raporları, sözleşmesinde yazılı esaslara göre düzenlenir. Bu hakediş raporlarının imzalanma, düzeltme ve ödemeleri yukarıda (a) bendinde yazılı hükümlere göre yapılır.

Gerek bu madde hükümlerine göre geçici HAKEDİŞ raporlarının gerekse (40). Madde hükümlerine göre kesin hesapların ve kesin hakediş raporunun hazırlanması ve gerekli ölçmelerin ve bunlarla ilgili diğer hizmetlerin yapılması için Müteahhit, yeterli sayıda işçive personeli bedelsiz olarak kontrol teşkilatının emrine verir.

MADDE 40- KESİN HAKEDİŞ RAPORU VE HESAP KESİLMESİ

İşin geçici kabulü yapıldıktan sonra, kesin hakediş raporunun düzenlenmesine esas olacak kesin metraj ve hesapların tamamlanmasına başlanır. Bunlar; biri asıl olmak üzere en az üç kopya halinde düzenlenir.

Müteahhidin kesin hakediş raporunun düzenlenmesinde sadece kesin metraj ve hesaplar sonucunda bulunan miktarlar esas alınacak ve bunlarla geçici hakediş raporlarındaki rakamlar arasında bulunabilecek farklara bakılmayacaktır.

Kesin metraj ve hesapların yapıldığı sürece Müteahhit veya vekili hesapların yapıldığı yerde bulunmak zorundadır.

Kontrol teşkilatı, Müteahhitveya vekili ile birlikte işin gidişine paralel olarak daha önce hazırlanıp karşılıklı imzalanmış bulunan kesin metraj ve hesapları, yine birlikte tamamlayıp imzalayarak geçici kabul tarihinden başlamak üzere en çok altı ay içinde İdareye teslim etmek zorundadır. Bu hesapların yapılması sırasında Müteahhit veya vekili tarafından yapılmış ve fakat kontrol teşkilatınca çözüme bağlanamamış itirazlar varsa bunlar da incelenmek üzere hesaplarla birlikte İdareye verilecektir.

Kesin metraj ve hesapların düzenlenmesi sırasında Müteahhit veya vekili, kontrol teşkilatının yazılı çağrısına rağmen hazır bulunmadığı takdirde, kontrol teşkilatı hesapları tektaraflı olarak hazırlar ve geçici kabul tarihinden başlamak üzere en çok altı ay içinde İdareye teslim eder. Bu aşamada müteahhide hazırlanmış bu kesin metraj ve hesapları altmış gün içinde incelemesi için tebligat yapılır. Müteahhit incelemesini daire dışında yapmak isterse kesin metraj ve hesapların asıl olmayan kopyalarından bir takımını kendisine verilir. Müteahhit kesin metraj ve hesapları inceleyip itirazsız imzalarsa hesapların İdarece incelenmesine başlanır.

Müteahhidin kesin hesaplara itirazı varsa aynı inceleme süresi içinde İdareye yazılı olarak bildirmek zorundadır. Böyle yapmadığı takdirde kesin hesapla ilgili bütün belgeleri kayıtsız şartsız kabuletmış sayılır ve bundan sonra bu hususta yapılacak herhangi bir itiraz artık dikkate alınmaz.

Kontrol teşkilatı belirtilen süre içinde kesin hesapları İdareye teslim etmediği takdirde, Müteahhit kendi hazırladığı kesin hesapları İdareye vererek incelenmesini ve onaylanmasını isteyebilir.

Her üç durumda da İdareler teslim aldıkları kesin hesapları, teslim tarihinden başlamak üzere en çok altı ay içinde inceleyip onaylarlar. Aksi halde Müteahhit, varsa itirazlarında haklı sayılacağı gibi, işin kesin kabulü yapılmış olmak şartı ile, kesin hakediş raporunun düzenlenmesini de isteyebilir.

Müteahhidin, kesin hesapların yapılışında hazır bulunmayıp sonradan altmış gün lük sürede hesapları incelemesi halinde, İdarenin altı aylık inceleme süresi, müteahhidin incelemeyi bitirdiğini İdareye yazılı olarak bildirdiği tarihten başlar.

Kesin hesapların ve kesin kabul tutanağının İdarece onaylanmasından sonra, bunlara ilişkin onay tarihlerinin sonuncusundan başlamak üzere en çok otuzgün içinde, İdarece onaylanmış kesin hesaplara dayalı olarak, kontrol teşkilatı tarafından kesin hakediş raporu düzenlenir.

Kesin hesapların İdareye tesliminden sonra İdarece incelenmesi sırasında yapılabilecek değişikliklere müteahhidin bir itirazı olursa itirazlarının yerlerini de açık seçik belirtmek suretiyle bu husustaki karşı görüşlerinin neler olduğunu ve dayandığı gerekçeleri (39). maddenin <<a>> bendindeki usuller çerçevesinde dilekçe ile İdareye bildirir.

Hesap kesme işleminde, gerçekleştirilen bütün işlerin kesin hakediş raporuna geçirilen bedelinden iş sırasında geçici hakediş raporları ile ödenen miktarlar ve varsa ihale indirimi düşülür. Dahasonra (39). maddenin <<a>> bendinde açıklanan, geçici hakediş ödeme usulleri çerçevesinde, hakedişe yapılan ek ve kesintilerden sonra kalan tutar müteahhide veya vekiline ödenir.

Hesap kesme işlemi sonucunda, Müteahhit İdareye borçlu kaldığı takdirde, borçlu genel hükümlerine göre tasfiye edilir.

Kesin metraj ve hesapların yapılıp onaylanmasına ve kesin hakedişin düzenlenmesine aityukarıdaki süreler, ancak zorunlu nedenlerle, yetkili kılınan ita amirinin onayı ile yeteri kadar uzatılabilir. Bu onay yetkisi alt kademelere verilemez.

BÖLÜM: IX - KABUL İŞLEMLERİ

MADDE 41 - GEÇİCİ KABUL

Sözleşme konusu iş tamamlandığında, Müteahhit İdareye vereceği dilekçe ile(telgraf veya teleksle de olabilir) geçici kabul isteğinde bulunur. Yapılan işler, İdarece verilecek talimat üzerine kontrol teşkilatınca ön incelemeden geçirilir. Ön inceleme sonucunda işin sözleşme ve eklerine uygun olarak olarak tamamlandığı ve kabul işlemlerinin yapılmasında bir engelbulunmadığı anlaşılırsa muayene ve kabul işlemlerine ilişkin yönetmelik hükümlerine göre geçici kabul heyeti oluşturulur.

Kabul heyeti tarafından, Müteahhit veya vekili ile birlikte, yapılacak inceleme ve yoklamadan sonra işin durumu uygun görüldüğü takdirde birkabul tutanağı düzenlenir ve bunu Müteahhit veya vekili de imzalar.

Müteahhit veya vekili, yazı ile yapılacak çağrıya rağmen kabulde hazır bulunmazsa veya kabul tutanağını imzalamak istemezse tutanakta bu husus ayrıca belirtilir.

Kabul heyetinin oluşturulması ve işyerine gönderilebilmesi, yapılan işin kusurlu ve eksik kısımlarının bedelleri toplamının, işin tamamına ait bedelin yüzde beşinden fazla olmamasına bağlıdır. Ayrıca bu oranı geçmeyecek kusur ve eksiklikler, aynı zamanda işin İdareye teslimine ve kullanılmasına engel olmayacak ve herhangi bir tehlikeye meydan vermeyecek nitelikte olmalıdır.

Kabul heyeti varsa keşif artışı ile yaptırılan işler de dahil olmak üzere gerçekleştirilen işlerin türünü, niteliğini, sözleşme ve ekleri ile teknik gereklere ve iş sırasında onaylanan değişikliklere uygunluğunu ve kabule hazır olup olmadığını inceler. Bu inceleme sonucunda heyet, nitelikleri yukarıda belirtilen kusur ve eksikliklerin varlığını tespit ederse, kabul tutanağını yapmakla birlikte, gördüğü kusur ve eksikliklerin dökümünü gösterir bir liste düzenler ve bunların giderilmesi için gerekli olan süreyi belirler.

Kabul heyetinin tespit ettiği eksiklikler, belirlenen sürede Müteahhit tarafından giderilmezse bu sürenin bitiminden sonra eksiklik lerin giderilmesine kadar geçecek her gün için, giderilecek eksikliklerin durumuna göre sözleşmesinde gecikme cezası olarak yazılan miktarın belli bir oranı tutarında ceza uygulanır ve geçici kabul tarihi kusur ve eksikliklerin giderilmesi tarihine

ertelenir. Ancak bu gecikme otuz günü geçtiği takdirde İdare, Mütahhit hesabına eksiklerin giderilmesini kendisi yaptırabilir. Bu takdirde de eksikler tamamlanıncaya kadar ceza uygulaması devam eder ve kabul tarihi ertelenir.

Geçici kabul tarihi olarak esas alınacak tarih, işin geçici kabul elverişli bir halde tamamlandığı tarih olup bunu geçici kabul heyeti tespit ederek tutanağa geçirir.

Ancak Mütahhit tarafından tamamlanması ve düzeltilmesi gereken eksiklik ve kusurlardan, teknik önemleri bakımından tamamlandıktan sonra bir deneme süresi geçirmesi gerekenler varsa, bu kusur ve eksikliklerin giderilmesi tarihin den başlayarak kesin kabule kadar geçmesi gereken süreyi de kabul heyeti belirleyerek tutanağa yazar.

Geçici kabul tutanağa, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin yönetmelik gereğince, İdarece onaylandıktan sonra geçerli olur.

Aynı sözleşme çerçevesinde bulunan yapım ve hizmet işlerinin kısım kısım ve değişik zamanlarda tamamlanacağı sözleşmede gösterilmişse tamamlanan her kısım için, sözleşmede başkaca bir kayıta imadığı takdirde aynı şekilde işlem yapılır.

Sözleşmenin belirlendiği tarihte, işin tamamlandığının tespit edilebilmesi ve kabul işleminin yapılabilmesi için müteahhidin İdareye zamanında başvurması gereklidir.

Mütahhit başvurusunda gecikmiş olursa veyahut işi süresinde kabule elverişli duruma getirememişse sözleşmeye göre işin bitmesi gereken tarihte kontrol teşkilatı veya İdarece görevlendirilecek iki eleman tarafından iş, yerinde incelenerek o günkü durum bir tutanakla tespit edilir. Bu inceleme sırasında müteahhidin veya vekilinin de hazır bulunması gereklidir. Mütahhite yapılacak tebligata rağmen kendisi veya vekili gelmezse kontrol teşkilatı veya İdare bu incelemeyi tek taraflı olarak yapar ve düzenlenen tutanakta bu husus belirtilir.

İş de kusur ve eksikliklerin varlığı halinde bunların giderilmesi için belirlenen sürenin sonunda, Mütahhit bulunsun veya bulunmasın, aynı şekilde durum kontrol teşkilatı tarafından düzenlenecek bir tutanakla tespit edilir.

Müteahhidin yaptığı işin süresinde tamamlandığı kontrol teşkilatı tarafından tespit edilmiş, ancak kabul heyetinin iş yerine gitmesi ve kabulü yapması herhangi bir nedenle gecikmiş ise kabul tutanağında işin gerçek bitiş tarihi belirtilir ve bu, işin geçici kabultarihi olur.

Sözleşmeye göre gerekli görülen yükleme deneyi veya buna benzer diğer teknik deneyler, istek halinde Mütahhit tarafından yapılır veya yaptırılır.

Kabul heyeti, müteahhidin yaptığı iş de tereddüt doğuran durumlar görürse güven sağlamak için, sözleşmede yazılı olmasa bile, her türlü giderleri müteahhide ait olmak üzere yükleme ve benzeri deneylerin yapılmasını isteyebilir.

Geçici kabul için yapılan incelemede, teknik olarak kabulünde sakınca görülmeyen ve giderilmesi de mümkün olmayan veya fazla, harcama ve zaman kaybını gerektiren, kusur ve eksiklikler görülecek olursa müteahhidin hakediş veya teminatın en uygun görülecek bir bedel kesilmek şartı ile, iş İdare tarafından bu hali ile kabul edilebilir. Bu gibi kusur ve eksikliklerin niteliğinin ve kesilecek bedelin kabul tutanağında gösterilmesi gereklidir. Mütahhit bu işleme razı olmazsa, her türlü gideri kendisine ait olmak üzere, kusur ve eksiklikleri verilen sürede düzeltmek ve gidermek zorundadır.

Yapım veya hizmet işlerine ilişkin kabul işlemlerinde, varsa sözleşmelerindeki özel hükümler de gözönünde bulundurulur.

MADDE 42 - TEMİNAT SÜRESİ

Geçici kabul ile kesin kabul arasında geçecek süreye teminat süresi denir. Bütün yapım ve hizmet işlerinde teminat süresi genel olarak on iki aydır. Ancak bazı işlerin özelliğine göre teminat süreleri arttırılabilir veya eksiltilebilir. Bu süreler sözleşme veya eklerinde belirtilir.

MADDE 43 - TEMİNATSÜRESİNDEKİ BAKIM VE GİDERLER

Müteahhit işlerin, teminat süresi içindeki bakımını yapmak ve tümünü iyi bir şekilde korumak ve çıkabilecek kusur ve aksaklıkları gidermek zorundadır.

İdareler, işin önem ve niteliğini göz önünde bulundurarak, teminat süresi içinde müteahhitlerin bakımlarını yapmakla yükümlü oldukları hususlarda sözleşme ve eklerine özel hükümler koyarlar.

Ancak bitirilmiş yapıların İdare tarafından kullanılma ve işletilmesinden kaynaklanan veya müteahhidin kusurları dışındaki nedenlerin gerektirdiği onarımlar bakım yükümlülüğünün dışındadır.

Kullanma ve işletme sonucu olmaksızın ortaya çıkan kusur ve aksaklıkların giderilmesi ve teminat süresince işlerin bakım giderleri müteahhide aittir.

MADDE 44 - KESİN KABUL

Kesin kabul için belirlenen tarihte, müteahhidin başvurusu üzerine, kesin kabul heyeti oluşturularak geçici kabulde olduğu gibi aynı usul ve yöntemle kesin kabul işlemleri yapılır.

Geçici ve kesin kabuller arasında, Müteahhit tarafından yapılması gereken, sürekli bakım niteliğindeki işlerin sözleşme uyarınca yapıp yapılmadığı kabul heyeti tarafından incelenerek tespit olunur.

Sürekli bakım hususunda müteahhidin herhangi bir yükümlülüğü yoksa kesin kabul heyeti, geçici kabul sırasında iyi durumda ve kabule elverişli olduğu tespit edilmiş olan işlerde teminat süresince kullanılma sonucunda meydana gelen normal aşınma ve eksilmeden doğan durumlar dışında, işin ancak kötü yapılmasından kaynaklanabilecek herhangi bir bozukluğun veya geçici kabulden sonra ortaya çıkan bir kusurun olup olmadığını inceler.

Teminat süresi içinde müteahhidin, bütün yükümlülüklerini yerine getirmiş olduğu kendisine yüklenebilecek ve kesin kabulü engelleyecek bir kusur ve eksiklik görülmediği takdirde kesin kabul tutanağı düzenlenir. Eğer bu süre içinde, sorumluluğu müteahhide yöneltilemeyecek bir aksaklık veya eksiklik tespit edilmişse bu da tutanakta ayrıca belirtilir.

İşin kesin kabulüne engel herhangi bir durum görüldüğü takdirde, kabulü engelleyen kusur ve eksiklikler kabul heyeti tarafından bir tutanakla tespit edilir ve kesin kabul işlemi yapılmaksızın kusur ve eksikliklerin giderilmesi için bir süre belirlenerek durum İdareye bildirilir. İdare bu kusur ve eksikliklerin tutanakta belirlenen süre içerisinde giderilmesi hususunu müteahhide tebliğ eder. Kusur ve eksikliklerin Müteahhit tarafından giderildiği İdarece tespit edildiğinde kabul işlemi sonuçlandırılır.

Müteahhit teminat süresi veya yukarıdaki fıkra da söz konusu edilen süre sonunda, İdarenin kabul edebileceği gecikmeler dışında, sözleşme ve şartname hükümlerine göre işi kesin kabule elverişli duruma getirmeyerek bir gecikmeye yol açmış ise, İdare ya müteahhide (41). maddede belirtilen şekilde ceza uygulayarak eksiklik ve kusurların giderilmesini bekler; ya da gecikme otuz günü geçerse ceza uygulamasına devam etmekle birlikte kusur ve eksiklikleri Müteahhit hesabına kendisi giderir. İdare, gerek kusur ve eksikliklerin Müteahhit hesabına giderilmesi bedellerini, gerekse yukarıda belirtilen bekleme cezalarını müteahhidin hakedişinden, hakedişi kalmamışsa teminatından kesmeye yetkilidir:

İşin özelliğine göre ve sözleşmesine hüküm konulmak şartı ile, geçici ve kesin kabulleri bir arada yapılabilir, bu durumda ayrıca kesin kabul işlemine gerek kalmaz.

Kontrol hizmeti ihalelerinde, Sözleşme ve ekleri çerçevesinde kontrolü yaptırılan işin geçici ve kesin kabullerinin yapılıp kesin hesabının İdarece onaylanması, kontrol hizmetini üstelenen müteahhidinde hizmetinin kabulü sayılır. Proje ve diğer hizmet ihalelerinde ise sözleşme ve eklerinde yer alan şartlar yerine getirildikten ve işin bitirildiğine ilişkin tutanak yetkili makamın onayından geçtikten sonra hizmet bitirilmiş ve kabul edilmiş sayılır.

Kesin kabul tutanağının yetkili makam tarafından onaylanması ile kesin kabul işlemi tamamlanmış olur.

MADDE 45- KESİN TEMİNATIN GERİ VERİLMESİ

Taahhüdün Sözleşme ve şartname hükümlerine uygun şekilde yerine getirildiği usulüne göre anlaşıldıktan ve müteahhidin bu işten dolayı İdareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksizlik belgesinin getirilmesi halinde, geçici kabul tutanağının onaylanması ve geçici kabulde görülen kusurların giderilmesi bedelinin kesin teminatın yarısından fazla olmaması şartı ile teminatın yarısı, kesin kabul işlemleri tamamlandıktan sonra ise kalan yarısı müteahhide geri verilir.

Müteahhidin Sözleşme konusu işler nedeniyle İdareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve sayılan ödemelerden yapılan yasal vergi kesintilerinin kesin kabul tarihine kadar ödenmemesi halinde, teminat, 2886 sayılı kanunun (56). maddesi hükmüne göre paraya çevrilerek borçlarına karşılık tutulur. Varsa kalanı müteahhide geri verilir.

BÖLÜM: X - SÖZLEŞME İLİŞKİLERİ

MADDE 46 - SÖZLEŞMENİN DEVRİ

Müteahhit üstlenmiş olduğu işi tümüyle veya kısımlar halinde, hiçbir özür ve nedenle başkasına devredemez. Devredilebilmesi için birinci derece veya yetkili kılınan ikinci derece ita amirinin yazılı izninin alınması gereklidir. Ayrıca, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar aranır.

Müteahhidin izinsiz devir yapması halinde sözleşme bozulur ve Müteahhit hakkında 2886 sayılı kanunun (62). maddesi hükümleri uygulanır.

MADDE 47- SÖZLEŞMENİN BOZULMASI (FESİH) VE TASFİYE DURUMLARI

Sözleşme yapıldıktan sonra müteahhidin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi halinde, İdarenin noter aracılığı ile göndereceği bir uyarı yazısı ile ve nedenleri açıkça belirtilerek gereğinin yapılması için kendisine belirli bir süre verilir. Bu süre, ivedi durumlar dışında, uyarı yazısının müteahhide tebliği tarihinden başlamak üzere on günden aşağı olamaz. Verilen bu süre, sözleşme süresini etkilemeyeceği gibi gecikme cezasının uygulanmasını da engelleyemez.

Bu süre içinde Müteahhit, uyarı yazısındaki talimata uymazsa ayrıca protesto çekmeğe ve hüküm almağa gerek kalmaksızın İdare, sözleşmeyi bozmak hak ve yetkisine sahip olur.

Sözleşmenin bozulması halinde 2886 sayılı kanunun (62). maddesine göre müteahhidin kesin teminatı :

- a. Tedavüldeki Türk Parası ise doğrudan doğruya,
- b. Banka teminat mektubu ise bankadan tahsil edilerek,
- c. Devlet tahvilleri ve Hazine kefaletini haiz tahviller ise paraya çevrilmek suretiyle,

Hazineye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen kesin teminat müteahhidin borcuna mahsup edilemez.

Bozulan Sözleşme konusu işlerin hesabı genel hükümlere göre yapılır ve böylece müteahhidin İdare ile ilişkisi kesilmiş olur. Bunun için de sözleşmenin bozulmasına ait onay tarihinde işlerin mevcut durumu, İdarece görevlendirilecek bir heyet tarafından Müteahhit veya vekili ile birlikte tespit edilerek bir <<Durum Tespit Tutanağı>> düzenlenir. Müteahhit veya vekili hazır bulunmadığı takdirde bu husus tutanakta belirtilir.

İdare bozma işleminden sonra işi 2886 sayılı kanunda belirlenen usullerden herhangi biri ile ihale etmekte serbesttir. Geri kalan işlerin başka bir müteahhide ihalesinden dolayı, Müteahhit hiçbir hak iddiasında bulunamaz.

Bundan başka işin durmaması için, İdare müteahhidin tesisleri, malzeme ocakları, ihrazatı, araç ve makinelerinden gerekli gördüklerine el koymak yetkisine de sahiptir Bu durumda (48). Madde hükümleri uygulanır.

Müteahhit ile İdarenin borçlar Kanunu hükümleri çerçevesinde karşılıklı anlaşması veya 2886 sayılı kanunun (63). Maddesinde açıklanan iş miktarının artma veya eksilmesi veya Bakanlar Kurulunca tasfiyeye imkan veren kararname çıkarılması durumlarında sözleşme tasfiye edilir. Ayrıca aynı kanunun (67). Maddesinde açıklanan müteahhidin ölümü durumunda da sözleşmenin tasfiyesi söz konusu olabilir.

Tasfiye halinde işin müteahhitçe yapılmış kısımları için, tasfiye onay tarihi geçici kabul tarihi sayılmak üzere, geçici kabul, teminat süresi ve bu süredeki bakım sorumluluğu, kesin kabul ve teminatın geri verilmesi hakkında sözleşmesinde bulunan hükümlerle bu şartnamenin (41),(42),(43),(44) ve (45). Maddeleri hükümleri, normal şekilde bitirilmiş işlerde olduğu gibi aynen uygulanır. Ancak işin yapılmış kısmının son hakedişteki miktarına göre hesaplanacak kesin teminat miktarından fazlası, tasfiye protokolünün imzasından sonra müteahhide geri verilir. Teminatın kalan kısmının geri verilmesi ise (45). Madde esaslarına göre yapılır.

Tasfiye edilmiş işin, kendi teminat süresi içinde veya daha sonra ortaya çıkabilecek kusur ve hataları İdarece görevlendirilecek bir komisyon tarafından, İdarece yapılacak tebligat üzerine hazır bulunması halinde Müteahhit veya vekili ile birlikte tespit edilir.

Sözleşmenin tasfiyesi halinde müteahhidin tesis, araç ve makineleri İdarece satın alınmak istendiği takdirde müteahhidin buna razı olması şartı aranır.

Gerek sözleşmenin bozulması, gerekse tasfiye halinde kesin hesabın yapılabilmesi için işlerin ve ihrazatın ölçülebilir duruma getirilmesi, teknik zorunluluklar nedeniyle veya yapılmış iş kısımlarının korunmasını sağlamak üzere işlerin belli bir aşamaya kadar yapılması gerekiyorsa, bu husus ayrıntılı olarak tasfiye geçici kabul tutanağında veya sözleşmenin bozulması hali için <<Durum Tespit Tutanağı>> nda belirtilir. İdare, belirli bir süre vererek bu işlerin Müteahhit hesabına yapar veya yaptırır. Bu işlerin yaptırılması bedeli, sözleşmeye göre müteahhide ödenecek bedelden fazla olursa aradaki fark müteahhidin alacaklarından düşülür, alacağı kalmamışsa teminatından kesilir.

Sözleşmenin bozulmasından veya tasfiyesinden sonra <<hesap kesme hakedişi>> İdarece belirlenecek bir süre içinde Müteahhit ile birlikte (40). maddedeki esaslara göre yapılır. Müteahhide gelmediği veya yetkili bir vekil göndermediği takdirde İdare bu hakedişi tek taraflı olarak yapar ve müteahhidin bu hususta hiç bir itiraz hakkı olamaz.

MADDE 48 - SÖZLEŞMENİN BOZULMASI HALİNDE MÜTEAHHİT MALLARININ SATIN ALINMASI

Sözleşmenin bozulması halinde Müteahhit İdarenin iznini almaksızın iş yerindeki tesislerin ve bunlarla ilgili tesisatın hiçbirini bozup yerinden kaldırmak ve işyerinde bulunan ihzarat ve diğer malzeme, araç ve makinelerinden herhangi birini başka yere götürmek veya herhangi bir şekilde başkasına devretmek veyahut işyerinde değişiklik yapmak hakkına sahip değildir. Müteahhidin bu hususlarda herhangi bir eylemini önlemek için İdare, gerekli gördüğü takdirde işyerine el koyarak müteahhidin teşkilatını işbaşıından uzaklaştırabilir.

İdare; bu tesisleri, tesisatı, ihzaratı, diğer malzemeyi, makine, araç ve yedek parçaları isterse satın alabilir.

1. Satın alınması uygun görülen ihzarat, sözleşmesinde fiyat farkı ödenmesi kabul edilmiş olanlar dahil hakedişe girdiği tarihteki ihzarat fiyatları üzerinden eksiltme indirimi düşülmeksizin alınır. Bu ihzarat için, sözleşmesinde öngörülen ve ihzaratın yapıldığı tarihten önce, o yıl içinde uygulanan malzeme fiyat farkları ayrıca ödenir. Hakedişlerde bedeli

ödenmemiş diğer malzeme için ise sözleşmenin bozulduğu yıla ait, varsa sözleşmesindeki ihzarat fiyatları, yoksa Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca yayımlanan rayiç fiyatları uygulanır. Bu da yoksa (20). maddenin uygulanması ile yeni ihzarat fiyatı tespit edilir.

2. Sıhhi tesisat, elektrik tesisatı, ısıtma, soğutma ve havalandırma sistemleri, çamaşır yıkama ve yemek pişirme tesisatı, hastane tesisatı vb. tesisata ait ihzarat ise yapılabilmesi mümkün olan her türlü inceleme ve denemesi yapıldıktan sonra montajlı ve her türlü yardımcı parçaları dahil birim fiyatından, montaj bedeli çıkarılıp kalan montajsız fiyattan Müteahhit kârı ve genel giderler düşüldükten sonra bulunan bedel üzerinden eksiltme indirimi düşülmeksizin alınır. Aynı birim fiyatı bulunmayan ve yapım bedelinin bir yüzdesi ile bedeli ödenen her türlü montaj malzemesi de piyasa rayiçleri dikkate alınarak müteahhitte anlaşmaya varılacak fiyatlara göre değerlendirilip satın alınır.

3. Bina, baraka şantiye tesisleri vb. sözleşmenin bozulması yılında geçerli birim fiyat ve rayiçler ile değerlendirilerek bulunan bedel üzerinden; makine, araç ve yedek parçalar ise benzer piyasa değerleri dikkate alınarak tespit edilecek değer üzerinden; yıpranma, amortisman, işçilik ve malzeme nitelik farkları da dikkate alınarak, varsa eksiltme indirimi uygulanmaksızın devir alınır.

İdare söz konusu tesisler, malzeme ve diğerlerini satın almak istemezse Müteahhit, İdare tarafından belirlenecek süre içinde bunları işyerinden çıkarıp uzaklaştırmak zorundadır.

MADDE 49 - MÜTEAHHİDİN ÖLÜMÜ

Müteahhidin ölümü halinde iş tasfiye edilir. Yapılmış olan işlerin (47). maddedeki esaslara göre kesin hesabı çıkarılarak müteahhidin kesin teminatı ve varsa diğer alacakları mirasçılara verilir. Teminatın verilmesinde (45). madde esaslarına göre işlem yapılır.

Ancak İdare, istekli olan mirasçılardan yeterli gördüklerine, ölüm tarihinden başlamak üzere otuz gün içinde kesin teminat vermeleri şartı ile sözleşmeyi devredebilir.

MADDE 50 - MÜTEAHHİDİN İFLASI

Müteahhidin iflas etmesi halinde 2886 sayılı kanunun (68). maddesine göre sözleşme bozulur. Kesin hesap tasfiyesi (47). madde esaslarına göre yapılır. Bundan dolayı İdare bir zarara uğrarsa aynı kanunun (62). maddesine göre işlem yapılır.

MADDE 51 - MÜTEAHHİDİN AĞIR HASTALIK; TUTUKLULUK VEYA HÜKÜMLÜLÜK HALİ

Müteahhit, sözleşmenin yerine getirilmesine engel olacak derecede ağır hastalık, tutukluluk veya hürriyeti bağlayıcı bir ceza nedeniyle taahhüdünü yapamayacak duruma girerse, bu hallerin oluşundan başlamak üzere otuz gün içinde İdarenin kabul edeceği birini vekil tayin etmek şartı ile taahhüdüne devam edebilir.

Eğer Müteahhit kendi serbest iradesi ile vekil tayin etmek imkanından mahrum ise, yerine ilgililerce aynı süre içinde genel hükümlere göre bir kayyım tayin edilmesi istenebilir.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanmaması halinde sözleşme bozulup (47). madde esaslarına göre kesin hesap tasfiyesi yapılır. Bundan dolayı İdare bir zarara uğrarsa 2886 sayılı kanunun (62). maddesine göre işlem yapılır.

MADDE 52 - MÜTEAHHİDİN BİRDEN FAZLA OLMASI HALİ.

Birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından birlikte yapılan taahhütlerde, müteahhitlerden birinin ölümü, iflası, tutuklanması veya hüküm giymesi gibi durumlar sözleşmenin devamına engel olmaz

Birlikte yapılan taahhütlerde İdareye pilot firma olarak bildirilen firmanın şahıs veya ortaklık olmasına göre, ölüm, iflas veya dağılma hallerinde sözleşme kendiliğinden sona erer. Ölüm halinde (49). madde, iflas veya dağılma hallerinde (50). madde hükümleri uygulanır. Ancak,

diğer müteahhitlerin teklifte bulunması ve İdarenin uygun görmesi halinde sözleşme yenilenerek işe devam edilir.

Pilot firmadan başka, grupta bulunan herhangi bir ortak şahsın ölümü veya ortak şirketin herhangi bir nedenle dağılması halinde, pilot firma ve grubun diğer ortakları, teminat dahil, işin o ortağa yüklediği sorumlulukları da üzerlerine alarak işi bitirirler.

MADDE 53 - ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ İşin yürütülmesi sırasında ve kesin hesapların çıkarılmasında kontrol teşkilatı ile Müteahhit arasında çıkabilecek anlaşmazlıklar, öncelik sırası sözleşmesinde belirtilen, sözleşme eklerindeki hükümler dikkate alınmak suretiyle aşağıda yazılı olduğu şekilde İdare tarafından çözüme bağlanacaktır.

Müteahhit, anlaşmazlığa neden olan konuda, bu durumun ortaya çıktığı günden başlamak üzere onbeş gün içinde itiraz ve şikayetlerinin nedenlerini ve niteliklerini açıklayan bir dilekçe ile İdareye başvuracaktır.

İdare, bu dilekçeyi aldığı tarihten başlamak üzere en çok iki ay içinde inceleyip bu husustaki kararını müteahhide bildirecektir.

Müteahhit iki ay içinde kendisine bir cevap verilmediği veya verilen karara razı olmadığı takdirde; bu sürenin bittiği veya kararın kendisine bildirildiği günden başlayarak altı ay içinde ilgili mahkemeye başvurmamış bulunursa, bu karara kesinlikle uymuş ve sözleşmeyi imzalayan İdareyi aklamış olur.